

---

Załączniki do  
ogólnych warunków ubezpieczenia

- stosowanych do umów ubezpieczenia grupowego i indywidualnego następstw nieszczęśliwych wypadków
- stosowanych do umów ubezpieczenia grupowego i indywidualnego następstw nieszczęśliwych wypadków „Życie i Zdrowie”



---

Obowiązują do Umów ubezpieczenia zawartych od 30.07.2021 r.

# Spis treści

- 3 ZAŁĄCZNIK NR 1**
  - 3 Tabela rodzajów oraz określonych procentowo trwałych uszczerbków na zdrowiu
  - 21 ZAŁĄCZNIK NR 2**
  - 21 Tabela rodzaju kalectwa
  - 24 ZAŁĄCZNIK NR 3**
  - 24 Tabela rodzaju inwalidztwa
  - 24 ZAŁĄCZNIK NR 4**
  - 24 Rodzaje wypadków ubezpieczeniowych (uszczerbków, których następstwem było poddanie określonej części ciała ubezpieczonego przeszczepowi bądź rekonstrukcji lub nabycie protezy przez ubezpieczonego) wraz z podaniem procentu sumy ubezpieczenia należnego tytułem świadczenia
  - 25 ZAŁĄCZNIK NR 5**
  - 25 Katalog operacji chirurgicznych
-

## ZAAŁĄCZNIK NR 1

Tabela rodzajów oraz określonych procentowo trwałych uszczerbków na zdrowiu

RODZAJ USZKODZENIA CIAŁA	PROCENT TRWAŁEGO USZCZERBKU NA ZDROWIU	
<b>A. USZKODZENIA GŁOWY</b>		
1. Uszkodzenie powłok czaszki (bez ubytków kostnych – rany wymagające szycia):		
a) uszkodzenia powłok czaszki, blizny powyżej 1 cm		1
b) uszkodzenia powłok czaszki, blizny powyżej 3 cm		2
c) uszkodzenia powłok czaszki, blizny powyżej 7 cm		4
d) oskalpowanie – powierzchnia powyżej 5 cm średnicy		10
e) oskalpowanie – powierzchnia powyżej 10 cm średnicy		15
2. Uszkodzenie kości sklepienia i podstawy czaszki z przemieszczeniem (wgnębienia, szczeliny, fragmentacje)		4
3. Ubytek w kościach czaszki:		
a) o średnicy powyżej 2,5 cm		8
b) o średnicy powyżej 5 cm		10
c) o średnicy powyżej 10 cm		15
Uwaga: jeżeli przy uszkodzeniach i ubytkach kości czaszki (poz. 2 i 3) występują jednocześnie uszkodzenia powłok czaszki (poz. 1), osobno ocenia się stopień trwałego uszczerbku za uszkodzenia lub ubytki kości wg poz. 2 lub 3 i osobno za uszkodzenia powłok czaszki wg poz. 1.		
4. Powikłania towarzyszące uszkodzeniom wymienionym w poz. 1, 2, 3 (w zależności od stopnia zmian): nawracający wyciek płynu mózgowo – rdzeniowego, przewlekłe zapalenie kości, ropowica, zakrzepica powłok, przepuklina mózgowa – przyznaje się dodatkowo		
5. Porażenia i niedowłady połowicze:		
a) porażenie połowicze lub paraplegie (porażenia kończyn dolnych) uniemożliwiające samodzielne stanie i chodzenie 0–1° wg skali Lovette'a		100
b) głęboki niedowład połowiczny lub parapareza 2° wg skali Lovette'a		70
c) średniego stopnia niedowład połowiczny lub parapareza kończyn dolnych 3° wg skali Lovette'a		50
d) niewielki lub dyskretny niedowład połowiczny lub niedowład kończyn dolnych 4° w skali Lovette'a, dyskretny deficyt siły przy obecności zaburzeń napięcia mięśniowego, niedostateczności precyzji ruchów itp.		20
e) monoparezy pochodzenia ośrodkowego – kończyna górna – wg skali Lovette'a	P	L
	0°	40 30
	1–2°	30 25
	3°	20 15
	4°	10 10
f) monoparezy pochodzenia ośrodkowego – kończyna dolna – wg skali Lovette'a		
	0°	40
	1–2°	30
	3°	20
	4°	10
6. Zespoły pozapiramidowe:		
a) utrwalony zespół pozapiramidowy znacznie utrudniający sprawność ustroju i wymagający stałej opieki innej osoby		80
b) zespół pozapiramidowy utrudniający sprawność ustroju z zaburzeniami mowy, napadami ocznymi itp.		60
c) zaznaczony zespół pozapiramidowy		20
7. Zaburzenia równowagi pochodzenia mózdkowego:		
a) uniemożliwiające chodzenie i samodzielne funkcjonowanie		80

RODZAJ USZKODZENIA CIAŁA	PROCENT TRWAŁEGO USZCZERBKU NA ZDROWIU
b) utrudniające chodzenie i sprawność ruchową w stopniu znacznym	55
c) utrudniające chodzenie i ograniczające sprawność ruchową	35
d) precyzji ruchów	15
<b>8. Padaczka (jako izolowane następstwo uszkodzenia mózgu):</b>	
a) padaczka z bardzo częstymi napadami – 3 napady w tygodniu i więcej	50
b) padaczka z napadami – powyżej 2 napady na miesiąc	30
c) padaczka z napadami – 2 napady i mniej na miesiąc	20
d) padaczka z napadami o różnej morfologii – bez utrat przytomności	8
Uwaga: podstawą rozpoznania padaczki są: powtarzające się napady padaczkowe, typowe zmiany EEG, dokumentacja szpitalna potwierdzające rozpoznanie, ustalone rozpoznanie przez lekarza specjalistę (podejrzanie padaczki nie jest wystarczające do uznania uszczerbku z tego tytułu). W przypadku współistnienia padaczki z innymi objawami organicznego uszkodzenia mózgu są oceniane wg poz. 9.	
<b>9. Zaburzenia neurologiczne i psychiczne uwarunkowane organicznie (encefalopatie):</b>	
a) otępienie lub ciężkie zaburzenia psychiczne i zachowania z dużym deficytem neurologicznym – uniemożliwiające samodzielną egzystencję	90
b) encefalopatie ze zmianami charakterologicznymi i wyraźnym deficytem neurologicznym	60
c) encefalopatie z umiarkowanymi zaburzeniami funkcjonowania w życiu codziennym ze zmianami charakterologicznymi i deficytem neurologicznym	25
Uwaga: za encefalopatią poza zespołem psychoorganicznym przemawiają odchylenia przedmiotowe w stanie neurologicznym i psychicznym oraz zmiany w obrazie EEG, TK lub MRI. Istnienie encefalopatii musi znajdować potwierdzenie w dokumentacji medycznej (neurologa, psychologa lub psychiatry).	
<b>10. Utrwalona nerwica i zespoły związane z urazem czaszkowo-mózgowym, uszkodzeniem ciała, potwierdzone dokumentacją z leczenia neurologicznego, PZP lub psychologa:</b>	
a) dolegliwości subiektywne bez zmian w badaniach obrazowych – przebyte wstrząśnienie mózgu z hospitalizacją	1
b) utrwalone skargi subiektywne związane z urazem czaszkowo-mózgowym, ze zmianami w badaniach obrazowych – TK, MRI (ból głowy, zawroty głowy, zaburzenia pamięci i koncentracji, zaburzenia snu, drażliwość, nadpobudliwość – objawy utrzymujące się powyżej 6 miesięcy od urazu mimo leczenia neurologicznego i/lub psychiatrycznego)	6
<b>11. Zaburzenia mowy:</b>	
a) afazja całkowita (sensoryczna lub sensoryczno-motoryczna) z agrafią aleksją	70
b) afazja całkowita motoryczna	50
c) afazja znacznego stopnia utrudniająca porozumiewanie się	30
d) afazja nieznacznego stopnia	15
<b>12. Zespoły podwzgórzowe i inne utrwalone zaburzenia wewnątrzwydzielnicze z potwierdzonym pochodzeniem ośrodkowym (moczówka prosta, cukrzyca, nadczynność tarczycy itp.):</b>	
a) znacznie upośledzające czynność ustroju	40
b) nieznacznie upośledzające czynność ustroju	20
<b>13. Uszkodzenia nerwów ruchowych gałki ocznej:</b>	
a) nerwu okoruchowego częściowe	10
b) nerwu okoruchowego całkowite	15
c) nerwu błoczkowego	2
d) nerwu odwodzącego częściowe	5
e) nerwu odwodzącego całkowite	10
<b>14. Uszkodzenie nerwu trójdzielnego:</b>	
a) częściowe	7
b) całkowite	15
<b>15. Uszkodzenie nerwu twarzowego:</b>	
a) częściowe	7
b) całkowite	15

RODZAJ USZKODZENIA CIAŁA	PROCENT TRWAŁEGO USZCZERBKU NA ZDROWIU
Uwaga: uszkodzenie nerwu twarzewego łącznie z pęknięciem kości skalistej jest oceniane wg poz. 48.	
16. Uszkodzenie częściowe lub całkowite nerwów językowo-gardłowych i błędnego – w zależności od stopnia zaburzeń mowy, polykania, oddechu, krążenia i przewodu pokarmowego:	
a) jednostronne	10
b) obustronne	30
17. Uszkodzenie nerwu dodatkowego:	
a) częściowe	6
b) całkowite	11
18. Uszkodzenie nerwu podjęzykowego:	
a) częściowe	7
b) całkowite	15
<b>B. USZKODZENIA TWARZY</b>	
19. Uszkodzenia powłok twarzy (blizny i ubytki, oszpecenia):	
a) oszpecenia – widoczne, szpecące, rozległe (powyżej 1 cm długości lub powyżej 1 cm <sup>2</sup> powierzchni)	2
b) oszpecenia – widoczne, szpecące, rozległe (powyżej 3 cm długości lub powyżej 3 cm <sup>2</sup> powierzchni)	4
c) oszpecenia – widoczne, szpecące, rozległe (powyżej 7 cm długości lub powyżej 7 cm <sup>2</sup> powierzchni)	8
20. Powikłania towarzyszące uszkodzeniom wymienionym w poz. 19 (zaburzenia funkcji przyjmowania pokarmów, oddychania, mowy, funkcji powiek itp.) – przyznaje się dodatkowo:	do 10
21. Uszkodzenia nosa:	
a) złamanie kości nosa bez zaburzeń oddychania – niewielka deformacja miejscowa	3
b) złamanie kości nosa z wyraźną deformacją, z zaburzeniami oddychania	7
c) złamanie kości nosa z wyraźną deformacją, z zaburzeniami oddychania i powonienia	12
d) utrata nosa w całości (łącznie z kośćmi nosa)	25
e) całkowita utrata powonienia w następstwie uszkodzenia przedniego dołu czaszki	5
22. Utrata zęba stałego (za każdy ząb):	
a) częściowa	0,5
b) całkowita – siekacze i kły	2
c) całkowita – pozostałe zęby	1
23. Złamania kości oczodołu szczęki i/lub żuchwy, złamania kości jarzmowej wygojone z przemieszczeniem odłamów:	
a) bez zaburzeń czynności stawu żuchwowo-skroniowego i leczone zachowawczo	2
b) bez zaburzeń czynności stawu żuchwowo-skroniowego i leczone operacyjnie	5
c) z zaburzeniami czynności stawu żuchwowo-skroniowego i leczone zachowawczo	5
d) z zaburzeniami czynności stawu żuchwowo-skroniowego i leczone zachowawczo	8
24. Utrata części szczęki lub żuchwy (łącznie z oszpeceniem i utratą zębów) – staw rzekomy – zależnie od rozległości ubytków, stanu odżywiania i powikłań:	
a) częściowa (powyżej 30%)	10
b) całkowita	30
25. Ubytek podniebienia:	
a) z zaburzeniami mowy i polykania	15
b) z dużymi zaburzeniami mowy i polykania, objawy niedożywienia	25
26. Ubytki języka:	
a) bez zaburzeń mowy i polykania	2
b) z zaburzeniami mowy i polykania – w zależności od stopnia zaburzeń	10
c) z dużymi zaburzeniami mowy i polykania, objawy niedożywienia	30

RODZAJ USZKODZENIA CIAŁA	PROCENT TRWAŁEGO USZCZERBKU NA ZDROWIU
d) całkowita utrata języka	45

**C. USZKODZENIA NARZĄDU WZROKU**

27. a) przy obniżeniu ostrości wzroku lub utracie wzroku jednego lub obojga oczu trwałe uszczerbek na zdrowiu określa się wg następującej tabeli:

ostrość wzroku oka lewego		1,0	0,9	0,8	0,7	0,6	0,5	0,4	0,3	0,2	0,1	0
		(0/10)	(9/10)	(8/10)	(7/10)	(6/10)	(5/10)	(4/10)	(3/10)	(2/10)	(1/10)	-
ostrość wzroku oka prawego		procent stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu										
		1,0 (10/10)	0,9 (9/10)	0,8 (8/10)	0,7 (7/10)	0,6 (6/10)	0,5 (5/10)	0,4 (4/10)	0,3 (3/10)	0,2 (2/10)	0,1 (1/10)	0
1,0	(10/10)	0	2,5	5	7,5	10	12,5	15	20	25	30	35
0,9	(9/10)	2,5	5	7,5	10	12,5	15	20	25	30	35	40
0,8	(8/10)	5	7,5	10	12,5	15	20	25	30	35	40	45
0,7	(7/10)	7,5	10	12,5	15	20	25	30	35	40	45	50
0,6	(6/10)	10	12,5	15	20	25	30	35	40	45	50	55
0,5	(5/10)	12,5	15	20	25	30	35	40	45	50	55	60
0,4	(4/10)	15	20	25	30	35	40	45	50	55	60	65
0,3	(3/10)	20	25	30	35	40	45	50	55	60	65	70
0,2	(2/10)	25	30	35	40	45	50	55	60	65	70	80
0,1	(1/10)	30	35	40	45	50	55	60	65	70	80	90
0	-	35	40	45	50	55	60	65	70	80	90	100

Uwaga: ostrość wzroku zawsze określa się po korekcji szklami zarówno przy zmętnieniu rogówki lub soczewki, jak i przy współistnieniu uszkodzenia siatkówki lub nerwu wzrokowego.

b) dwojenie obrazu bez zaburzeń ostrości wzroku	5
c) utrata wzroku jednego oka z jednoczesnym wyluszczeniem gałki ocznej	38
28. Porażenie nastawności (akomodacji) – przy zastosowaniu szkieł poprawczych:	
a) jednego oka	15
b) obojga oczu	30
29. Uszkodzenie gałki ocznej wskutek urazów tępych:	
a) rozdarcie naczyńki jednego oka	
b) zapalenie naczyńki i siatkówki jednego oka, powodujące zaburzenia widzenia środkowego lub obwodowego	wg tabeli z poz. 27a
c) przedziurawienie plamki żółtej jednego oka	
d) zanik nerwu wzrokowego	
30. Uszkodzenie gałki ocznej wskutek urazów drążących:	
a) blizny rogówki lub twardówki	
b) zaćma urazowa (uszkodzenie soczewki)	wg tabeli z poz. 27a
c) ciało obce wewnątrzgałkowe, powodujące obniżenie ostrości wzroku	
31. Uszkodzenie gałki ocznej wskutek urazów chemicznych i termicznych (oparzenia itp.)	wg tabeli z poz. 27a
32. Koncentryczne zwężenie pola widzenia ocenia się wg poniżej podanej tabeli:	

RODZAJ USZKODZENIA CIAŁA		PROCENT TRWAŁEGO USZCZERBKU NA ZDROWIU	
zwężenie do	przy nienaruszonym drugim oku	w obu oczach	przy ślepotcie drugiego oka
60°	0	0	35
50°	5	15	45
40°	10	25	55
30°	15	50	70
20°	20	80	85
10°	25	90	95
poniżej 10°	35	95	100

## 33. Połowicze niedowidzenia:

a) dwuskroniowe	40
b) dwunosowe	25
c) jednoimienne	20

## 34. Bezsoczewkowość pourazowa po operacyjnym usunięciu zaćmy pourazowej, przy braku jednoczesnego pojedynczego widzenia obuocznego:

a) w jednym oku	20
b) w obu oczach	35

## 35. Pseudosoczewkowość pourazowa (usunięcie soczewki wskutek urazu z wszczepieniem sztucznej soczewki wewnątrzgałkowej) przy współistnieniu niepoddających się korekcji zaburzeń ostrości wzroku

wg tabeli z poz. 27a

## 36. Zaburzenia w drożności przewodów łzowych (stałe łzawienie):

a) w jednym oku	7
b) w obu oczach	12

## 37. Odwarstwienie siatkówki jednego oka

wg tabeli z poz. 27a

Uwaga: odwarstwienie siatkówki jednego oka, tylko jeśli występuje po urazie oka lub głowy (odejmując inwalidztwo istniejące przed urazem).

## 38. Jaskra – ogólny procent trwałego uszczerbku na zdrowiu nie może wynosić więcej niż 35% za jedno oko i 100% za oboje oczu

wg tabeli z poz. 27a

## 39. Wyrzeczcz tętniący – w zależności od stopnia:

a) jednostronny	40
b) obustronny	70

## 40. Zaćma urazowa. Usunięcie zaćmy pourazowej ze wszczepieniem sztucznej soczewki wewnątrzgałkowej

wg tabeli z poz. 27a

## 41. Przewlekłe zapalenia spojówek związane z urazem oka:

a) zmiany niewielkie	3
b) duże zmiany miejscowe, blizny rogówki	wg tabeli z poz. 27a

**D. USZKODZENIA NARZĄDU SŁUCHU**

## 42. Przy upośledzeniu ostrości słuchu procent trwałego uszczerbku na zdrowiu określa się wg niżej podanej tabeli (obliczanie procentowego trwałego uszczerbku na zdrowiu z tytułu utraty słuchu wg Rosena w mod.):

ucho prawe \ ucho lewe	0–25 dB	26–40 dB	41–70 dB	pow. 70 dB
0–25 dB	0%	5%	10%	20%
26–40 dB	5%	15%	20%	30%
41–70 dB	10%	20%	30%	40%
pow. 70 dB	20%	30%	40%	50%

Uwaga: oblicza się średnią dla ucha prawego i lewego oddzielnie dla 500, 1000 i 2000 Hz. Na podstawie audiogramu obiektywnego.

## 43. Urazy małżowiny usznej:

a) rany małżowiny usznej – widoczne, szpecące, rozległe (powyżej 2 cm długości lub powyżej 1 cm <sup>2</sup> powierzchni)	2
b) utrata części małżowiny lub jej wyraźne zniekształcenie (blizny, oparzenia i odmrożenia)	5

RODZAJ USZKODZENIA CIAŁA	PROCENT TRWAŁEGO USZCZERBKU NA ZDROWIU
c) utrata całkowita jednej małżowiny	15
d) utrata całkowita obu małżowin	25
44. Zwężenie lub zarośnięcie zewnętrznego przewodu słuchowego:	
a) jednostronne z osłabieniem lub przytępieniem słuchu	wg tabeli z poz. 42
b) obustronne z osłabieniem lub przytępieniem słuchu	wg tabeli z poz. 42
45. Przewlekłe ropne zapalenie ucha środkowego (trwające powyżej 3 miesięcy):	
a) jednostronne	5
b) obustronne	10
46. Przewlekłe ropne zapalenie ucha środkowego powikłane: perlakiem, próchnicą kości lub polipem ucha (trwające powyżej 3 miesięcy):	
a) jednostronne	8
b) obustronne	12
47. Uszkodzenie ucha środkowego w następstwie złamania kości skroniowej z upośledzeniem słuchu	wg tabeli z poz. 42
48. Uszkodzenie ucha wewnętrznego:	
a) z uszkodzeniem części słuchowej	wg tabeli z poz. 42
b) z uszkodzeniem części statycznej – w zależności od stopnia uszkodzenia	25
c) z uszkodzeniem części słuchowej i statycznej – w zależności od stopnia uszkodzenia	35
49. Uszkodzenie nerwu twarzowego łącznie z pęknięciem kości skalistej:	
a) jednostronne – w zależności od stopnia uszkodzenia	20
b) dwustronne	35
<b>E. USZKODZENIA SZYI, KRTANI, TCHAWICY I PRZEŁYKU</b>	
50. Uszkodzenie gardła z upośledzeniem funkcji:	
a) z zaburzeniami mowy i połykania	10
b) ze znacznymi zaburzeniami mowy i połykania oraz objawami niedożywienia	15
51. Uszkodzenie lub zwężenie krtani pozwalające na obchodzenie się bez rurki dotchawiczej – w zależności od stopnia zwężenia	do 15
52. Uszkodzenie krtani, powodujące konieczność stałego noszenia rurki dotchawiczej:	
a) z zaburzeniami głosu – w zależności od stopnia	do 20
b) z bezgłosem	30
53. Uszkodzenie tchawicy – w zależności od stopnia jej zwężenia:	
a) bez niewydolności oddechowej	15
b) z niewydolnością oddechową – potwierdzoną badaniami dodatkowymi (spirometrią)	30
54. Uszkodzenie przełyku powodujące:	
a) częściowe trudności w odżywianiu – z upośledzeniem stanu odżywiania	15
b) odżywianie tylko płynami	40
c) całkowitą niedrożność przełyku ze stałą przetoką żołądkową	60
55. Uszkodzenie tkanek miękkich szyi (blizny i ubytki, oszpecenia):	
a) widoczne zniekształcenia, ubytki i blizny skórne (powyżej 1 cm długości lub powyżej 1 cm <sup>2</sup> powierzchni)	2
b) widoczne zniekształcenia, ubytki i blizny skórne (powyżej 3 cm długości lub powyżej 3 cm <sup>2</sup> powierzchni)	4
c) widoczne i rozległe zniekształcenia, ubytki i blizny skórne (powyżej 7 cm długości lub powyżej 7 cm <sup>2</sup> powierzchni)	8

Uwaga: uszkodzenie tkanek miękkich z jednoczesnym uszkodzeniem kręgosłupa szyjnego – ocenia się wg poz. 87.

#### F. USZKODZENIA KLATKI PIERSIOWEJ I ICH NASTĘPSTWA

56. Uszkodzenia części miękkich klatki piersiowej, grzbietu (blizny, ubytki, oszpecenia) w zależności od stopnia zniekształcenia:



RODZAJ USZKODZENIA CIAŁA	PROCENT TRWAŁEGO USZCZERBKU NA ZDROWIU
a) widoczne zniekształcenia, ubytki i blizny skórne (powyżej 3 cm długości lub powyżej 3 cm <sup>2</sup> powierzchni), nieograniczające ruchomości klatki piersiowej	2
b) widoczne zniekształcenia, ubytki i blizny skórne (powyżej 7 cm długości lub powyżej 7 cm <sup>2</sup> ), ze zmniejszeniem pojemności życiowej płuc/ potwierdzone badaniem spirometrycznym	6
c) widoczne i rozległe zniekształcenia, ubytki i blizny skórne (powyżej 15 cm długości lub powyżej 15 cm <sup>2</sup> ), duże ubytki mięśniowe, znacz – nego stopnia ograniczenie ruchomości klatki piersiowej, ze znacznym zmniejszeniem pojemności życiowej płuc, potwierdzone badaniem spirometrycznym	10
<b>57. Utrata brodawki sutkowej u kobiet:</b>	
a) częściowa	3
b) całkowita	6
<b>58. Utrata gruczołu piersiowego kobiet:</b>	
a) częściowa (powyżej 30%)	15
b) całkowita	20
<b>59. Złamania żeber:</b>	
a) złamanie jednego żebra	1
b) złamanie dwóch żeber	2
c) liczne złamanie żeber – zniekształcenie znacznego stopnia	5
d) liczne złamania ze zniekształceniem i zmniejszeniem pojemności życiowej płuc	10
<b>60. Złamanie mostka:</b>	
a) bez przemieszczenia	2
b) z przemieszczeniem / wygojone z deformacją	5
<b>61. Uszkodzenie płuc i opłucnej (zmiany utrwalone – zrosty opłucnowe, uszkodzenia tkanki płucnej, ubytki tkanki płucnej, ciała obce itp. potwierdzone w badaniach obrazowych):</b>	
a) bez cech niewydolności oddechowej	5
b) z cechami niewydolności oddechowej – w zależności od jej stopnia w spirometrii i badaniu gazometrycznym	15
<b>62. Powikłania towarzyszące uszkodzeniom wymienionym w poz. 61 (w zależności od stopnia zmian) przetoki oskrzelowe, ropnie płuc przetoki – przyznaje się dodatkowo</b>	do 10
<b>63. Uszkodzenie serca lub osierdzia:</b>	
a) z wydolnym układem krążenia, EF powyżej 55%, powyżej 10 MET, bez zaburzeń kurczliwości	7
b) I klasa NYHA, EF 50–55%, powyżej 10 MET, niewielkie zaburzenia kurczliwości	15
c) II klasa NYHA, EF 45%–55%, 7–10 MET, umiarkowane zaburzenia kurczliwości	25
d) III klasa NYHA, EF 35%–45%, 5–7 MET, nasilone zaburzenia kurczliwości	30
e) IV klasa NYHA, EF <35%, poniżej 5 MET, znaczne zaburzenia kurczliwości	50
<b>64. Uszkodzenia przepony – rozerwanie przepony, przepukliny przeponowe – w zależności od stopnia zaburzeń funkcji przewodu pokarmowego, oddychania i krążenia:</b>	
a) bez zaburzeń funkcji – po leczeniu operacyjnym	8
b) zaburzenia średniego stopnia	15
c) zaburzenia dużego stopnia (z niewydolnością oddechową) – potwierdzone badaniem spirometrycznym i gazometrycznym	25
<b>G. USZKODZENIE BRZUCHA I ICH NASTĘPSTWA</b>	
<b>65. Uszkodzenia tkanek miękkich powłok jamy brzusznej (blizny, ubytki, oszpecenia):</b>	
a) widoczne zniekształcenia, ubytki i blizny skórne (powyżej 3 cm długości lub powyżej 3 cm <sup>2</sup> powierzchni)	2
b) widoczne zniekształcenia, ubytki i blizny skórne (powyżej 7 cm długości lub powyżej 7 cm <sup>2</sup> powierzchni), przepukliny pourazowe	6

RODZAJ USZKODZENIA CIAŁA	PROCENT TRWAŁEGO USZCZERBKU NA ZDROWIU
c) znacznego stopnia ograniczenie ruchomości, rozległe ściąające blizny, duże ubytki mięśniowe (powyżej 15 cm długości lub powyżej 15 cm <sup>2</sup> powierzchni)	10
Uwaga: za przepukliny urazowe uważa się przepukliny spowodowane pourazowym uszkodzeniem powłok brzusznych (np. po rozerwaniu mięśni powłok brzusznych), do których doszło w wyniku nieszczęśliwego wypadku. Przepukliny pachwinowe, pępkowe itp., oraz wszystkie, które ujawniły się po wysiłku, dźwignięciu – nie są uznawane jako pourazowe.	
66. Uszkodzenie żołądka, jelit i sieci, powodujące zaburzenia funkcji przewodu pokarmowego:	
a) po leczeniu operacyjnym, bez zaburzeń funkcji przewodu pokarmowego	4
b) po leczeniu operacyjnym z niewielkiego stopnia zaburzeniami funkcji i dostatecznym stanem odżywienia	8
c) z zaburzeniami trawienia i niedostatecznym stanem odżywienia – zaburzenia stanu odżywienia	20
d) z zaburzeniami trawienia i niedostatecznym stanem odżywienia – odżywianie jedynie pozajelitowe	30
67. Przetoki pourazowe jelitowe, kałowe i odbytu sztuczny – w zależności od stopnia zanieczyszczenia się i zmian zapalnych tkanek otaczających przetokę:	
a) jelita cienkiego	50
b) jelita grubego	40
68. Uszkodzenie dużych naczyń krwionośnych jamy brzusznej i miednicy niepowodujące upośledzenia funkcji innych narządów (leczone operacyjnie) – w zależności od rozległości uszkodzenia naczyń	
69. Uszkodzenia odbytnicy:	
a) pełnościenne uszkodzenie leczone operacyjnie – niewielkie dolegliwości, bez zaburzeń funkcji	10
b) wypadanie odbytnicy w zależności od stopnia wypadania, utrzymujące się po leczeniu operacyjnym	20
70. Uszkodzenia zwieracza odbytu, powodujące stałe, całkowite nietrzymanie kału i gazów	
71. Uszkodzenie śledziona:	
a) leczone operacyjnie z zachowaniem narządu	10
b) utrata u osób powyżej 18 roku życia	15
c) utrata u osób poniżej 18 roku życia	20
72. Uszkodzenia wątroby, dróg żółciowych lub trzustki:	
a) leczone operacyjnie z zachowaniem narządu (bez zaburzeń funkcjonalnych utrata pęcherzyka żółciowego)	8
b) zaburzenia czynności wątroby w stopniu A wg Childa-Pugha, zaburzenia czynności zewnątrzwydzielniczej trzustki niewielkiego stopnia lub utrata części narządu	15
c) zaburzenia czynności wątroby w stopniu B wg Childa-Pugha, zaburzenia czynności zewnątrz – i wewnątrzwydzielniczej trzustki średniego stopnia lub utrata znacznej części narządu	25
d) zaburzenia czynności wątroby w stopniu C wg Childa-Pugha, utrata trzustki	30
<b>H. USZKODZENIA NARZĄDÓW MOCZOWOPŁCIOWYCH</b>	
73. Uszkodzenie nerek:	
a) uszkodzenie nerki bez zaburzeń funkcji (krwiak, pęknięcie narządu – leczone operacyjnie)	10
b) uszkodzenie nerki powodujące upośledzenie jej funkcji (leczone operacyjnie)	15
c) uszkodzenie obu nerek powodujące upośledzenie ich funkcji (leczone operacyjnie)	20
74. Utrata jednej nerki przy drugiej zdrowej i prawidłowo działającej	
75. Utrata jednej nerki przy wyraźnym upośledzeniu funkcjonowania drugiej nerki	
76. Uszkodzenie moczowodu powodujące zawężenie jego światła:	
a) bez zaburzeń funkcji – leczone operacyjnie	8
b) z zaburzeniami funkcji (potwierdzone w badaniach dodatkowych i urodynamicznych)	15

RODZAJ USZKODZENIA CIAŁA	PROCENT TRWAŁEGO USZCZERBKU NA ZDROWIU
77. Uszkodzenie pęcherza – w zależności od stopnia zmniejszenia jego pojemności, zaburzeń w oddawaniu moczu, przewlekłych stanów zapalnych:	
a) bez zaburzeń funkcji – leczone operacyjnie	10
b) z zaburzeniami funkcji (potwierdzone w badaniach dodatkowych i urodynamicznych)	20
78. Przetoki dróg moczowych i pęcherza moczowego – w zależności od stopnia stałego zanieczyszczenia się moczem (ocena po min. 6 miesiącach)	do 10
79. Uszkodzenia cewki moczowej (leczone operacyjnie) – potwierdzone w badaniach obrazowych i urodynamicznych:	
a) powodujące trudności w oddawaniu moczu	10
b) z nietrzymaniem lub zaleganiem moczu	25
80. Utrata prącia	35
81. Uszkodzenie lub częściowa utrata prącia – w zależności od stopnia uszkodzenia i zaburzenia funkcji	do 15
82. Utrata jednego jądra, jajnika oraz pozostałych struktur układu rozrodczego (nieujętych w pozostałych punktach tabeli) – w zależności od stopnia uszkodzenia i upośledzenia funkcji:	
a) utrata w wieku do 50 roku życia	15
b) utrata w wieku po 50 roku życia	10
83. Utrata obu jąder lub jajników:	
a) utrata w wieku do 50 roku życia	30
b) utrata w wieku po 50 roku życia	20
84. Wodniak pourazowy jądra:	
a) wyleczony operacyjnie	4
b) w zależności od nasilenia zmian utrzymujących się po leczeniu operacyjnym	8
85. Utrata macicy:	
a) w wieku do 45 lat	35
b) w wieku powyżej 45 lat	20
86. Uszkodzenie krocza powodujące wypadnięcie narządów rodnych, w zależności od stopnia i powikłań:	
a) pochwy	8
b) pochwy i macicy	20
<b>I. USZKODZENIA KRĘGOSŁUPA, RDZENIA KRĘGOWEGO I ICH NASTĘPSTWA</b>	
87. Uszkodzenia kręgosłupa w odcinku szyjnym:	
a) skręcenia, bez zniekształceń i niewielkim ograniczeniem ruchomości do 20% zakresu ruchomości	1-3
b) z ograniczeniem ruchomości w zakresie rotacji lub zginania powyżej 20% zakresu ruchomości, uszkodzenia potwierdzone w badaniach obrazowych (TK i MRI – przemieszczenia kręgów powyżej 4 mm, niestabilność kątowa powyżej 15 st.)	8
c) złamania ze zniekształceniem w obrazie rtg i TK/ MRI i ograniczeniem ruchomości powyżej 20% zakresu ruchomości	12
d) złamania ze znacznym zniekształceniem w obrazie rtg i TK/ MRI, całkowitym zesztwieniem/ usztwienienia operacyjne	20
88. Uszkodzenia kręgosłupa w odcinku piersiowym i lędźwiowym:	
a) bez zniekształceń kręgów, z niewielkim ograniczeniem ruchomości w zakresie rotacji lub zginania do 20%	1-3
b) ze zniekształceniem kręgów, z niewielkim ograniczeniem ruchomości w zakresie rotacji lub zginania powyżej 20%	8
c) złamania ze znacznym zniekształceniem w obrazie rtg i TK/ MRI, całkowitym zesztwieniem / usztwienienia operacyjne	12
89. Izolowane złamanie wyrostków poprzecznych, wyrostków ościstych, kości guzicznej:	
a) złamanie jednego wyrostka, złamanie kości guzicznej	4

RODZAJ USZKODZENIA CIAŁA	PROCENT TRWAŁEGO USZCZERBKU NA ZDROWIU	
b) złamania mnogie wyrostków	7	
90. Powikłania towarzyszące uszkodzeniom wymienionym w poz. 87-89 (w zależności od stopnia zmian): zapalenia kręgow, obecność ciała obcego itp. – przyznaje się dodatkowo	do 5	
91. Uszkodzenia rdzenia kręgowego:		
a) przy objawach poprzecznego przecięcia rdzenia z całkowitym porażeniem lub niedowładem dużego stopnia dwóch lub czterech kończyn	100	
b) niedowład kończyn dolnych bez uszkodzenia górnej części rdzenia (kończyn górnych), umożliwiający poruszanie się za pomocą dwóch łasek	70	
c) niedowład kończyn dolnych umożliwiający poruszanie się o jednej lasce	30	
d) porażenie całkowite obu kończyn górnych z zanikami mięśniowymi, zaburzeniami czucia i zmianami troficznymi bez porażenia kończyn dolnych (po wylewie śródrdzeniowym)	90	
e) niedowład znacznego stopnia obu kończyn górnych znacznie upośledzający czynność kończyn (po wylewie śródrdzeniowym)	60	
f) niedowład nieznacznego stopnia obu kończyn górnych (po wylewie śródrdzeniowym)	20	
g) zaburzenia ze strony zwieraczy i narządów płciowych bez niedowładów (zespół stożka końcowego)	30	
h) zaburzenia czucia, zespoły bólowe bez niedowładów – w zależności od stopnia zaburzeń i zmian urazowych rdzenia – potwierdzone w badaniach obrazowych (TK, MRI)	15	
<b>J. USZKODZENIA MIEDNICY</b>		
92. Utrwalone rozejście się spojenia łonowego lub rozerwania stawu krzyżowo-biodrowego:		
a) niewielkiego stopnia (leczone zachowawczo)	8	
b) znacznego stopnia (leczone operacyjnie)	12	
93. Złamanie miednicy z przerwaniem obręczy biodrowej lub wielomiejscowe – w zależności od zniekształcenia i upośledzenia chodu:		
a) w odcinku przednim (kość łonowa, kulszowa) – leczone zachowawczo	8	
b) w odcinku przednim (kość łonowa, kulszowa) – leczone operacyjnie	12	
c) w odcinku przednim i tylnym (typ Malgainge'a) – leczone zachowawczo	15	
d) w odcinku przednim i tylnym (typ Malgainge'a) – leczone operacyjnie	20	
94. Złamanie dna panewki – w zależności od upośledzenia funkcji stawu i zmian zniekształcających:		
a) I°	10	
b) II°	15	
c) III°	20	
d) IV°	30	
95. Izolowane złamanie miednicy (kość łonowa, kulszowa, talerz biodrowy, kolce biodrowe, guz kulszowy) – w zależności od zniekształcenia:		
a) bez przemieszczenia	6	
b) z przemieszczeniem	10	
Uwaga: towarzyszące uszkodzenia narządów miednicy i objawy neurologiczne ocenia się dodatkowo wg pozycji dotyczących odpowiednich uszkodzeń narządów miednicy lub uszkodzeń neurologicznych.		
<b>K. USZKODZENIA KOŃCZYNY GÓRNEJ</b>		
Przy uszkodzeniach kończyn górnych u mańkutów stopień trwałego uszczerbku na zdrowiu ustalany jest wg zasad przewidzianych w tabeli, przyjmując dla uszkodzeń ręki prawej procenty ustalone dla ręki lewej, a dla uszkodzeń ręki lewej procenty ustalone dla ręki prawej. Przy współistniejących powikłaniach neurologicznych stosuje się ocenę wg pozycji dotyczących uszkodzeń odpowiednich odcinków kończyny – w zależności od stopnia wypadnięcia funkcji (chyba, że w tabeli poniżej zaznaczono inaczej).		
96. Złamanie łopatki:	P	L
a) wygojone złamanie łopatki z zespołem bólowym bez większych zaburzeń funkcji kończyny	3	2

RODZAJ USZKODZENIA CIAŁA	PROCENT TRWAŁEGO USZCZERBKU NA ZDROWIU	
b) wygojone złamanie łopatki z nieznacznym przemieszczeniem i ograniczeniem funkcji – ograniczenie ruchomości powyżej 30%	8	6
c) wygojone złamanie łopatki ze znacznym przemieszczeniem i ograniczeniem funkcji – ograniczenie ruchomości powyżej 60%	12	8
d) złamanie z dużym przemieszczeniem i przykurczam i ze śladowym ruchem w stawie ramiennie-łopatkowym	20	18
97. Złamanie obojczyka – w zależności od stopnia zniekształcenia, blizn, zaników mięśniowych i ograniczenia ruchów:		
a) z niewielkim zniekształceniem kątowym – z ograniczeniem ruchów barku do 30%	4	3
b) wyraźne zniekształcenie z ograniczeniem ruchów barku powyżej 30%	8	7
c) duże zniekształcenie, zaniki mięśniowe z dużym ograniczeniem ruchów barku powyżej 60%	15	15
98. Staw rzekomy obojczyka ograniczający ruchy kończyny (dodatkowo do poz. 97):	do 8	do 5
99. Zwichnięcie stawu obojczykowo-barkowego lub obojczykowo-mostkowego – w zależności od ograniczenia ruchów:		
a) zespół bólowy, uszkodzenia I°	4	3
b) niewielka deformacja, uszkodzenia II° bez ograniczeń ruchomości barku	8	6
c) wyraźna deformacja, uszkodzenia III° (nie leczone operacyjnie), z upośledzeniem ruchomości kończyny powyżej 30%	12	8
d) duże zniekształcenie, zaniki mięśniowe z dużym ograniczeniem ruchów barku powyżej 60%	15	10
100. Uszkodzenia stawu barkowego – uszkodzenie mięśni rotatorów, zwichnięcia, skręcenia, złamania bliższego końca kości ramiennej:		
a) skręcenia	2	1
b) zwichnięcia wymagające repozycji przez lekarza	4	3
c) złamania bez przemieszczenia	5	4
d) złamania wieloodłamowe z przemieszczeniem	8	7
e) złamania leczone pierwotną protezoplastyką		15
101. Zastarzałe nieodprowadzone zwichnięcie stawu barkowego – w zależności od zakresu ruchów i ustawienia kończyny		do 10
102. Staw wiszący w następstwie pourazowych ubytków kości – w zależności od zaburzeń funkcji		do 20
Uwaga: staw wiotki z powodu porażen oceniany jest wg norm neurologicznych.		
103. Zesztywnienie stawu barkowego:		
a) w ustawieniu częściowo korzystnym (w odwiedzeniu około 70°, antepozycja 35° i rotacja zewnętrzna około 25°) w zależności od ustawienia i funkcji	20	20
b) w ustawieniu czynnościowo niekorzystnym	30	25
104. Uszkodzenie barku powikłane przewlekłym zapaleniem kości, obecnością ciał obcych, przetokami i zmianami neurologicznymi, protezy stawu ocenia się wg poz. 100-103, przyznając dodatkowo	do 5	
105. Utrata kończyny w barku	70	65
<b>Ramię</b>		
106. Utrata kończyny wraz z łopatką	75	70
107. Złamanie trzonu kości ramiennej – w zależności od zmian wtórnych i upośledzenia funkcji kończyny:		
a) bez przemieszczenia, bez deficytów ruchomości, ze skargami subiektywnymi	5	4
b) z niewielkim przemieszczeniem i zaburzeniem osi <10°, skróceniem do 3 cm, deficytem ruchomości do 30%	8	7
c) z przemieszczeniem z zaburzeniem osi <20°, skróceniem >3cm, deficytem ruchomości powyżej 30%	10	9
108. Powikłania towarzyszące uszkodzeniom wymienionym w poz. 107 (w zależności od stopnia zmian): przewlekłe zapalenie kości, przetoki, brak zrostu, staw rzekomy, ciała obce i zmiany neurologiczne – przyznaje się dodatkowo		do 5
109. Uszkodzenie tkanek miękkich ramienia/ barku/ łokcia:	P	L

RODZAJ USZKODZENIA CIAŁA	PROCENT TRWAŁEGO USZCZERBKU NA ZDROWIU	
a) widoczne zniekształcenia, ubytki i blizny (powyżej 3 cm długości lub 3 cm <sup>2</sup> powierzchni)	2	2
b) widoczne zniekształcenia, ubytki i blizny (powyżej 7 cm długości lub 7 cm <sup>2</sup> powierzchni)	6	6
c) widoczne i rozległe zniekształcenia, ubytki i blizny (powyżej 15 cm długości lub 15 cm <sup>2</sup> powierzchni), z ograniczeniem ruchomości powyżej 30%	10	10
110. Utrata kończyny w obrębie ramienia:		
a) z zachowaniem tylko 1/3 bliższej kości ramiennej	65	60
b) przy dłuższych kikutach	60	55
<b>Łokieć</b>		
111. Uszkodzenia stawu łokciowego – złamanie dalszego końca kości ramiennej, bliższego końca kości łokciowej, głowy kości promieniowej, blizny:		
a) skręcenia z ograniczeniem ruchomości	2	1
b) zwichnięcia wymagające repozycji przez lekarza	4	3
c) złamania bez przemieszczenia	5	4
d) złamania wieloodłamowe z przemieszczeniem	8	7
e) złamania leczone pierwotną protezoplastyką	15	15
112. Zesztywnienie stawu łokciowego:		
a) w zgięciu zbliżonym do kąta prostego i z zachowanymi ruchami obrotowymi przedramienia (75°-110°)	20	15
b) z brakiem ruchów obrotowych	25	20
c) w ustawieniu wyprostowanym lub zbliżonym (160°-180°)	30	25
113. Wiszący staw łokciowy:	25	20
114. Uszkodzenie stawu łokciowego powikłane przewlekłym stanem zapalnym, przetokami, ciałami obcymi, stawem rzekomym ocenia się wg poz. 111-113, przyznając dodatkowo		do 5
<b>Przedramię</b>		
115. Złamania trzonów jednej lub obu kości przedramienia – w zależności od przemieszczeń, zniekształceń i zaburzeń czynnościowych:		
a) bez przemieszczenia, bez deficytów ruchomości, ze skargami subiektywnymi	4	3
b) z niewielkim przemieszczeniem i zaburzeniem osi <10°, skróceniem do 3 cm, deficytem ruchomości do 30%	6	5
c) z przemieszczeniem z zaburzeniem osi <20°, skróceniem >3cm, deficytem ruchomości powyżej 30%	8	7
116. Powikłania towarzyszące uszkodzeniom wymienionym w poz. 115 (w zależności od stopnia zmian): przewlekłe zapalenie kości, przetoki, brak zrostu, staw rzekomy, ciała obce i zmiany neurologiczne – przyznaje się dodatkowo		do 5
117. Złamania w obrębie dalszego końca jednej lub obu kości przedramienia, powodujące ograniczenia ruchomości nadgarstka i zniekształcenia – w zależności od stopnia zaburzeń czynnościowych:		
a) izolowane złamanie wyrostka rylcowatego kości promieniowej lub łokciowej	3	3
b) niewielkie zniekształcenia i deficyt zgięcia grzbietowego i dłoniowego po – 10°, złamania podokostnowe typu "zielonej gałązki"	4	3
c) wyraźne zniekształcenie z ograniczeniem ruchomości nadgarstka i rotacji przedramienia po – 20°	8	7
d) ze zniekształceniem i dużymi zaburzeniami funkcji i ruchomości, zmianami wtórnymi (troficzne, krążeniowe, neurologiczne itp.)	10	10
118. Uszkodzenie przedramienia powikłane przewlekłym stanem zapalnym, przetokami, ciałami obcymi, stawem rzekomym ocenia się wg poz. 115-117, przyznając dodatkowo		do 5
119. Uszkodzenie tkanek miękkich przedramienia i nadgarstka:		
a) widoczne zniekształcenia, ubytki i blizny skórne (powyżej 3 cm długości lub 3 cm <sup>2</sup> powierzchni), bez ograniczenia ruchomości	2	2
b) widoczne zniekształcenia, ubytki i blizny skórne (powyżej 7 cm długości lub 7 cm <sup>2</sup> powierzchni)	5	5

RODZAJ USZKODZENIA CIAŁA	PROCENT TRWAŁEGO USZCZERBKU NA ZDROWIU	
c) widoczne i rozległe zniekształcenia, ubytki i blizny skórne (powyżej 15 cm długości lub 15 cm <sup>2</sup> powierzchni), z ograniczeniem ruchomości powyżej 30%	8	8
<b>Nadgarstek</b>		
120. Utrata kończyny w obrębie przedramienia i nadgarstka – w zależności od charakteru kikuta i jego przydatności do protezowania	do 55	do 50
121. Ograniczenie ruchomości w obrębie nadgarstka w następstwie jego uszkodzeń (skręcenia, zwichnięcia, złamania kości nadgarstka, martwice aseptyczne tych kości, blizny) – w zależności od ustawienia, zakresu ruchów, objawów bólowych i troficznych oraz funkcji palców:		
a) ograniczenie ruchomości niewielkiego stopnia po przebytych skręceniach	2	1
b) ograniczenie ruchomości miernego stopnia powyżej 30% zakresu ruchomości	4	3
c) ograniczenie ruchomości dużego stopnia powyżej 60% zakresu ruchomości	7	6
122. Całkowite zeszywnienie w obrębie nadgarstka:		
a) w ustawieniu czynnościowo korzystnym	15	15
b) w ustawieniu czynnościowo niekorzystnym	20	20
123. Uszkodzenia nadgarstka powikłane trwałymi zmianami troficznymi, przewlekłym i ropnym zapaleniem kości nadgarstka, przetokami i zmianami neurologicznymi ocenia się wg poz. 121-122, przyznając dodatkowo	do 5	
<b>Śródreczę</b>		
124. Złamania kości śródreczę (za każdą kość):		
a) I lub II kość śródreczę – bez przemieszczenia	2	2
b) II lub III kość śródreczę – z przemieszczeniem	3	3
c) III, IV i V kość śródreczę – bez przemieszczenia	1	1
d) III, IV i V kość śródreczę – z przemieszczeniem	2	2
125. Uszkodzenie tkanek miękkich śródreczę (blizny, ubytki, oszpecenia):		
a) widoczne zniekształcenia, ubytki i blizny skórne (powyżej 1 cm długości lub 1 cm <sup>2</sup> powierzchni)	1	1
b) widoczne zniekształcenia, ubytki i blizny skórne (powyżej 3 cm długości lub 3 cm <sup>2</sup> powierzchni)	2	2
c) widoczne i rozległe zniekształcenia, ubytki i blizny skórne (powyżej 7 cm długości lub 7 cm <sup>2</sup> powierzchni), z ograniczeniem ruchomości powyżej 30%	4	4
<b>Kciuk</b>		
126. Utraty w obrębie kciuka:		
a) utrata całkowita opuszki	3	2
b) utrata części paliczka paznokciowego	5	4
c) utrata całkowita paliczka paznokciowego	7	8
d) utrata paliczka paznokciowego i paliczka podstawowego – poniżej 2/3 długości lub utrata obu paliczków bez kości śródreczę	15	15
e) utrata obu paliczków z kością śródreczę	20	20
127. Wszelkie inne uszkodzenia w obrębie kciuka (rany pozostawiające blizny powyżej 1 cm/1 cm <sup>2</sup> , złamania, uszkodzenia ścięgien, zniekształcenia, przykurcze stawów, zeszywnienie, zmiany czuciowe) – powodujące:		
a) niewielkie zmiany bez ograniczenia ruchomości lub z niewielkimi ograniczeniami do 30%	1	1
b) zmiany z deformacją i ograniczeniem ruchomości powyżej 30%	4	3
c) zmiany z deformacją, zmianami wtórnymi i ograniczeniem ruchomości powyżej 60%	8	6
Uwaga: przy ocenie stopnia zaburzeń czynności kciuka bierze się pod uwagę przede wszystkim zdolność przeciwstawienia i chwytu.		
<b>Palec wskazujący</b>		
128. Utraty w obrębie palca wskazującego:		
a) utrata całkowita opuszki	3	2
b) utrata części paliczka paznokciowego	4	3

RODZAJ USZKODZENIA CIAŁA	PROCENT TRWAŁEGO USZCZERBKU NA ZDROWIU	
c) utrata całkowita paliczka paznokciowego	6	5
d) utrata całkowita dwóch paliczków	10	10
e) utrata trzech paliczków	15	12
f) utrata palca wskazującego z kością śródreżca	20	20
129. Wszelkie inne uszkodzenia w obrębie palca wskazującego oraz II kości śródreżca (rany pozostawiające blizny powyżej 2 cm/2 cm <sup>2</sup> , złamania, uszkodzenia ścięgien, zniekształcenia, przykurcze stawów, zeszywnienie, zmiany czuciowe) powodujące:		
a) niewielkie zmiany bez ograniczenia ruchomości lub z niewielkimi ograniczeniami do 30%	1	1
b) zmiany z deformacją i ograniczeniem ruchomości powyżej 30%	4	3
c) zmiany z deformacją zmianami wtórnymi i ograniczeniem ruchomości powyżej 60%	8	6
<b>Palec trzeci, czwarty i piąty</b>		
130. Utrata całego paliczka lub części paliczka:		
a) utrata części paliczka	1	1
b) palca trzeciego i czwartego – za każdy paliczek	2	2
c) palca piątego – za każdy paliczek	1,5	1,5
131. Utrata palców III, IV lub V z kością śródreżca – dodatkowo do poz. 130		4
132. Wszelkie inne uszkodzenia w obrębie palców III, IV, V (rany pozostawiające blizny powyżej 2 cm/2 cm <sup>2</sup> , złamania, uszkodzenia ścięgien, zniekształcenia, przykurcze stawów, zeszywnienie, zmiany czuciowe) – powodujące:		
a) niewielkie zmiany bez ograniczenia ruchomości lub z niewielkimi ograniczeniami do 30%	1	1
b) zmiany z deformacją i ograniczeniem ruchomości powyżej 30%	3	2
c) zmiany z deformacją zmianami wtórnymi i ograniczeniem ruchomości powyżej 60%	5	4
Uwaga: przy uszkodzeniach obejmujących większą liczbę palców globalna ocena musi być niższa niż całkowita utrata tych palców i odpowiadać stopniowi użyteczności ręki. Uszkodzenie obejmujące wszystkie palce z pełną utratą użyteczności ręki nie mogą przekroczyć dla ręki prawej 55%, a dla lewej 50%.		
<b>L. USZKODZENIE KOŃCZYNY DOLNEJ</b>		
<b>Staw biodrowy</b>		
133. Utrata kończyny dolnej przy wyłuszczeniu jej w stawie biodrowym lub odjęcie w okolicy podkrętarzowej		75
134. Uszkodzenia skóry, mięśni, ścięgien (oparzenia, rany wymagające szycia, pęknięcia podskórne, przepukliny mięśniowe itp.) – w zależności od zaburzeń funkcji itp.		wg poz. 139
135. Zeszywnienie stawu biodrowego – w zależności od ustawienia i wtórnych zaburzeń statyki i dynamiki:		
a) w ustawieniu czynnościowo korzystnym		25
b) w ustawieniu czynnościowo niekorzystnym		40
136. Inne następstwa uszkodzeń stawu biodrowego (zwichnięć, złamań bliższego końca kości udowej, złamań szyjki, złamań przezkrętarzowych i podkrętarzowych, złamań krętarzy) – w zależności od zakresu ruchów, przemieszczeń, skrócenia, zniekształceń i różnego rodzaju zmian wtórnych:		
a) prawidłowo wygojone z nieznacznymi zmianami		7
b) ze zmianami wtórnymi i skróceniem >4 cm, ograniczeniem ruchomości stawu biodrowego do 30%, zanikami mięśni >4 cm i niewydolnością chodu		12
c) z dużymi zmianami wtórnymi, ze skróceniem >6 cm, ograniczeniem ruchomości stawu biodrowego powyżej 30%, zaniki mięśniowe >6 cm, z dużą niewydolnością chodu (stosowanie kul, lasek itp.)		16
d) z bardzo ciężkimi zmianami miejscowymi i dolegliwościami wtórnymi (staw wiszący, zmiany kręgosłupa, stawu krzyżowo-biodrowego, kolana itp.)		25
137. Urazy stawu biodrowego, zeszywnienia powikłane przewlekłym zapaleniem tkanki kostnej, z przetokami, ciałami obcymi		do 5



RODZAJ USZKODZENIA CIAŁA	PROCENT TRWAŁEGO USZCZERBKU NA ZDROWIU
<p>Uwaga: jako wynik urazowego uszkodzenia biodra zgłaszane są często następujące zmiany chorobowe: krwiopochodne ropne zapalenie kości, gruźlica kostno-stawowa, nowotwory, martwice aseptyczne kości, biodro szpotawe dorastających i inne zniekształcenia powodujące zaburzenia statyki. Przy tego rodzaju stanach chorobowych należy szczególną uwagę zwracać na istnienie związku przyczynowego między tymi schorzeniami, a wypadkiem.</p>	
<p><b>Udo</b></p>	
<p>138. Złamanie kości udowej – w zależności od zniekształceń, skrócenia, zaników mięśniowych i ograniczenia ruchów w stawach:</p>	
a) prawidłowo wygojone z nieznacznymi zmianami	8
b) ze zmianami wtórnymi i skróceniem >4 cm, ograniczeniem ruchomości stawu biodrowego i kolanowego do 30%, zanikami mięśni >4 cm i niewydolnością chodu	12
c) z dużymi zmianami wtórnymi, ze skróceniem >6 cm, ograniczeniem ruchomości stawu biodrowego kolanowego powyżej 30%, zaniki mięśniowe >6 cm, z dużą niewydolnością chodu (stosowanie kul, lasek itp.)	20
<p>139. Uszkodzenia uda/ stawu biodrowego/ kolana (rany pozostawiające blizny, przepukliny mięśniowe, uszkodzenia ścięgien/mięśni):</p>	
a) rozległe uszkodzenia (powyżej 3 cm długości lub powyżej 3 cm <sup>2</sup> powierzchni), bez ograniczenia ruchomości; uszkodzenia mięśni potwierdzone w badaniach obrazowych	2
b) zmiany z zaburzeniami funkcji – rozległe (powyżej 7 cm długości lub powyżej 7 cm <sup>2</sup> powierzchni), z ograniczeniami ruchomości powyżej 30%, uszkodzenia mięśni potwierdzone w badaniach obrazowych	5
140. Uszkodzenia dużych naczyń, tętniaki pourazowe – w zależności od stopnia wtórnych zaburzeń troficznych	do 10
141. Powikłania w postaci przewlekłego zapalenia kości, przetok, zmian troficznych skóry z orzodzeniami, stawów rzekomych, ubytków kostnych i zmian neurologicznych	do 5
142. Uszkodzenia uda powikłane współistniejącym uszkodzeniem nerwu kulszowego ocenia się wg poz. 136-139, zwiększając stopień trwałego uszczerbku na zdrowiu w zależności od rozmiarów uszkodzenia nerwu	do 20
<p>Uwaga: łączny stopień trwałego uszczerbku na zdrowiu ocenianego wg poz. 138-142 nie może przekroczyć 60%.</p>	
143. Utrata kończyny – zależnie od długości kikuta i przydatności jego cech do protezowania	65
<p><b>Kolano</b></p>	
<p>144. Uszkodzenia stawu kolanowego w następstwie złamań kości tworzących staw – w zależności od zakresu ruchów, niestabilności, zniekształceń i różnego rodzaju zmian wtórnych:</p>	
a) niewielkim deficytem ruchomości do 30%, bez objawów niestabilności, zaniki mięśni uda do 2 cm	12
b) średnie zmiany: objawy niestabilności, zaburzenia osi kończyny, zaniki mięśni >2 cm ograniczenie ruchomości do 30°, niewydolność chodu	12
c) duże zmiany z niestabilnością wielopłaszczyznową, zanikami mięśni >4 cm, wysiękiem, ograniczeniem ruchomości >30° i niewydolność chodu wymagająca stałego używania stabilizatora i stosowania kul, lasek itp.	15
d) zeszywnienie całkowite stawu kolanowego	25
e) leczenie uszkodzenia pierwotną aloplastyką stawu	20
<p>145. Uszkodzenia stawów kolanowych – w zależności od niestabilności i ubytku funkcji:</p>	
a) leczone unieruchomieniem (gips lub stabilizator) z niewielkim deficytem ruchomości i dolegliwościami subiektywnymi	2
b) objawy niestabilności, ograniczenie ruchów do 30%, przebyte rekonstrukcje w obrębie kolana, zaniki mięśni 1-2 cm – uszkodzenia potwierdzone w badaniach obrazowych	3
c) niestabilności złożone, ograniczenie ruchomości >30%, zaniki mięśni >2 cm – uszkodzenia potwierdzone w badaniach obrazowych	5
d) bardzo duże zmiany z niestabilnością wielopłaszczyznową dużego stopnia, zanikami mięśni >4 cm, wysiękiem, ograniczeniem ruchomości >50° i niewydolność chodu wymagająca stałego używania stabilizatora i stosowania kul, lasek itp.	8
e) zwknięcie rzepki wymagające repozycji przez lekarza (wyłączone zwknięcia nawykowe, samo nastawienia)	1
<p>Uwaga: prawidłowo funkcjonalny zakres ruchów w stawie kolanowym przyjmuje się od 0° dla wyprost do 120° dla zgięcia. Uszkodzenia skóry oceniać z poz. 150.</p>	

RODZAJ USZKODZENIA CIAŁA	PROCENT TRWAŁEGO USZCZERBKU NA ZDROWIU
146. Utrata kończyny na poziomie stawu kolanowego	60
<b>Podudzie</b>	
147. Złamanie kości podudzia – w zależności od zniekształcenia, przemieszczenia, powikłań wtórnych, zmian troficznych i czynnościowych kończyny itp.:	
a) złamania prawidłowo wygojone z nieznacznymi zmianami	7
b) ze zmianami wtórnymi i skróceniem >4 cm, ograniczeniem ruchomości stawu biodrowego i kolanowego do 30%, zanikami mięśni >4 cm i niewydolnością chodu	12
c) z dużymi zmianami wtórnymi, ze skróceniem >6 cm, ograniczeniem ruchomości stawu biodrowego kolanowego powyżej 30%, zaniki mięśniowe >6 cm, z dużą niewydolnością chodu/stosowanie kul, lasek itp.	20
148. Powikłania w postaci przewlekłego zapalenia kości, przetok, zmian troficznych skóry z owrzodzeniami, stawów rzekomych, ubytków kostnych i zmian neurologicznych – dodatkowo	do 5
149. Izolowane złamanie kości strzałkowej (oprócz kostki bocznej)	2
150. Uszkodzenia podudzia (rany pozostawiające blizny, uszkodzenia ścięgien/mięśni) – zależnie od rozległości uszkodzenia, zaburzeń czynnościowych:	
a) rozległe uszkodzenia (powyżej 3 cm długości lub powyżej 3 cm <sup>2</sup> powierzchni, bez ograniczeń ruchomości, uszkodzenia mięśni potwierdzone w badaniach obrazowych	2
b) zmiany z zaburzeniami funkcji – rozległe (powyżej 7 cm długości lub powyżej 7 cm <sup>2</sup> powierzchni, z ograniczeniem ruchomości powyżej 30%, uszkodzenia mięśni potwierdzone w badaniach obrazowych)	4
c) zmiany z zaburzeniami funkcji – rozległe (powyżej 15 cm długości lub powyżej 15 cm <sup>2</sup> powierzchni, z ograniczeniem ruchomości powyżej 60%)	6
d) uszkodzenia ścięgna Achillesa (z urazu bezpośredniego) – leczone operacyjnie	8
151. Utrata kończyny w obrębie podudzia – w zależności od charakteru kikuta, długości, przydatności do zaprotezowania i zmian wtórnych w obrębie kończyny:	
a) przy długości kikuta do 8 cm mierząc od szpary stawowej	55
b) przy dłuższych kikutach	45
<b>Staw goleniowo-skokowy i skokowo-piętowy, stopa</b>	
152. Uszkodzenie stawu skokowego (w następstwie wykręcenia, zwichnięcia itp.), ze zniekształceniem, upośledzeniem funkcji ruchowej i statycznej stopy – w zależności od ich stopnia i dolegliwości:	
a) leczone unieruchomieniem (gips lub stabilizator) z niewielkim deficytem ruchomości	2
b) miernego stopnia dolegliwości, z ograniczeniem zgięcia grzbietowego i podeszwowego stawu skokowo-goleniowego powyżej 30% z niewielką niestabilnością / uszkodzenia potwierdzone w badaniach obrazowych	4
c) z ograniczeniem ruchów stawu skokowo goleniowego powyżej 60% z deformacją i objawami niestabilności – uszkodzenia potwierdzone w badaniach obrazowych	8
d) dużego stopnia zniekształcenia z upośledzeniem chodu, powikłaniami w postaci przewlekłego zapalenia kości, stawu, przetokami, martwicą aseptyczną, zmianami neurologicznymi itp., wymagające stosowania kul, lasek itp.	15
153. Złamania i zwichnięcia kości wchodzących w skład stawu goleniowo-skokowego i skokowo-piętowego, nasad dalszych kości podudzia – w zależności od zniekształceń, ograniczenia ruchomości itp.:	
a) złamanie izolowane kostki z ograniczeniem ruchomości do 30%	3
b) zmiany średniego stopnia z ograniczeniem ruchomości powyżej 30%	5
c) zmiany dużego stopnia z ograniczeniem ruchomości powyżej 60% z wyraźną deformacją	10
154. Zesztywnienie stawu skokowego – w zależności od ustawienia stopy, zmian wtórnych i powikłań:	
a) pod kątem zbliżonym do prostego	15
b) w ustawieniach czynnościowo niekorzystnych	20
Uwaga: uszkodzenia skóry oceniane są z poz. 150.	

RODZAJ USZKODZENIA CIAŁA	PROCENT TRWAŁEGO USZCZERBKU NA ZDROWIU
155. Złamania kości piętowej lub skokowej z przemieszczeniem, zniekształceniem i innymi zmianami wtórnymi zależnie od wielkości zaburzeń czynnościowych:	
a) niewielkiego stopnia bez ograniczenia ruchomości	4
b) średniego stopnia ograniczenie ruchomości powyżej 30%	8
c) znacznego stopnia ograniczenie ruchomości powyżej 60% (z wyraźną deformacją)	12
d) znacznego stopnia ze zniekształceniami kości lub z powikłaniami wtórnymi – wymagającego zaopatrzenia w obuwie ortopedyczne	15
156. Utrata kości piętowej lub kostkowej – w zależności od dolegliwości, przemieszczeń, zniekształceń, zaburzeń statyki:	
a) częściowa – powyżej 30%	15
b) całkowita	30
157. Uszkodzenie kości stępu z przemieszczeniem, zniekształceniami i innymi zmianami wtórnymi zależnie od wielkości zaburzeń czynnościowych:	
a) niewielkiego stopnia bez ograniczenia ruchomości	2
b) średniego stopnia z ograniczeniem ruchomości powyżej 20%	5
c) znacznego stopnia lub z powikłaniami i ograniczeniem ruchomości powyżej 50%	8
158. Złamania kości śródstopia:	
a) złamanie jednej kości z niewielkim przemieszczeniem	3
b) złamania dwóch kości z przemieszczeniem i zniekształceniem	5
c) złamanie trzech kości ze zniekształceniem	7
d) złamanie czterech i więcej kości ze zniekształceniem	9
159. Złamania kości śródstopia powikłane zapaleniem kości, przetokami, wtórnymi zmianami troficznymi i zmianami neurologicznymi ocenia się wg poz. 158 i przyznaje dodatkowo	do 5
160. Inne uszkodzenia stopy/ stawu skokowego / podudzia / (rany pozostawiające blizny, uszkodzenia ścięgien/mięśni) – w zależności od stopnia upośledzenia czynności:	
a) rozległe (powyżej 3 cm długości lub powyżej 3 cm <sup>2</sup> powierzchni) bez ograniczenia ruchomości	1
b) zmiany z zaburzeniami funkcji – rozległe (powyżej 7 cm długości lub powyżej 7 cm <sup>2</sup> powierzchni), z ograniczeniem ruchomości powyżej 30%	3
c) zmiany z zaburzeniami funkcji – rozległe (powyżej 15 cm długości lub powyżej 15 cm <sup>2</sup> powierzchni), z ograniczeniem ruchomości powyżej 60%	7
161. Utrata stopy w całości	45
162. Utrata stopy na poziomie stawu Choparta	35
163. Utrata stopy w stawie Lisfranka	30
164. Utrata stopy w obrębie kości śródstopia	25
<b>Palce stopy</b>	
165. Wszelkie inne uszkodzenia w obrębie palucha (rany pozostawiające blizny powyżej 2 cm/2 cm <sup>2</sup> , złamania, uszkodzenia ścięgien/mięśni, zniekształcenia, przykurcze stawów, zeszywnienie, zmiany czuciowe) – powodujące:	
a) niewielkie zmiany bez ograniczenia ruchomości lub z niewielkimi ograniczeniami do 30%	1
b) zmiany z deformacją i ograniczeniem ruchomości powyżej 30%	2
c) zmiany z deformacją zmianami wtórnymi i ograniczeniem ruchomości powyżej 60%	3
166. Utrata palucha:	
a) części paliczka paznokciowego	3
b) paliczka paznokciowego	4
c) utrata całego palucha	7
167. Utrata palucha wraz z I kością śródstopia	15
168. Utrata palców II-V za każdy utracony palec:	
a) w części – ½ długości	2
b) w całości	4

RODZAJ USZKODZENIA CIAŁA	PROCENT TRWAŁEGO USZCZERBKU NA ZDROWIU	
169. Utrata V palca wraz z kością śródstopia	8	
170. Utrata palców II-IV z kością śródstopia – za każdy palec:	7	
171. Wszelkie inne uszkodzenia w obrębie palców II-IV (rany pozostawiające blizny powyżej 1 cm/1 cm <sup>2</sup> , złamania, uszkodzenia ścięgien/mięśni, zniekształcenia, przykurcze stawów, zeszywnienie, zmiany czuciowe) – powodujące:		
a) niewielkie zmiany bez ograniczenia ruchomości lub z niewielkimi ograniczeniami do 30%	0,5	
b) zmiany z deformacją i ograniczeniem ruchomości powyżej 30%	1	
c) zmiany z deformacją, zmianami wtórnymi i ograniczeniem ruchomości powyżej 60%	2	
<b>M. PORAZENIE LUB NIEDOWŁADY POSZCZEGÓLNYCH NERWÓW OBWODOWYCH</b>		
172. Uszkodzenie częściowe lub całkowite – w zależności od stopnia zaburzeń:	P	L
a) nerwu przeponowego poniżej jego połączenia z nerwem podobojczykowym	7	7
b) nerwu piersiowego długiego	10	7
c) nerwu pachowego		
	częściowe	7
	całkowite	10
d) nerwu mięśniowo-skórnego		
	częściowe	7
	całkowite	10
e) nerwu promieniowego powyżej odejścia gałązki do mięśnia trójgłowego ramienia		
	częściowe	12
	całkowite	25
f) nerwu promieniowego poniżej odejścia, gałązki od mięśnia trójgłowego ramienia		
	częściowe	10
	całkowite	20
g) nerwu promieniowego nad wejściem do kanału mięśnia odwracacza przedramienia		
	częściowe	10
	całkowite	15
h) nerwu promieniowego po wyjściu z kanału mięśnia odwracacza przedramienia		
	częściowe	7
	całkowite	12
i) nerwu pośrodkowego w zakresie ramienia		
	częściowe	12
	całkowite	20
j) nerwu pośrodkowego w zakresie nadgarstka		
	częściowe	8
	całkowite	15
k) nerwu łokciowego		
	częściowe	8
	całkowite	15
l) splotu barkowego części nadobojczykowej (górnej)		
	częściowe	10
	całkowite	20
m) splotu barkowego części podobojczykowej (dolnej)		
	częściowe	15
	całkowite	30
n) pozostałych nerwów odcinka szyjno-piersiowego	7	

RODZAJ USZKODZENIA CIAŁA		PROCENT TRWAŁEGO USZCZERBKU NA ZDROWIU
o) nerwu zasłonowego	częściowe	5
	całkowite	8
p) nerwu udowego	częściowe	10
	całkowite	15
q) nerwów pośladkowych (górnego i dolnego)	częściowe	5
	całkowite	10
r) nerwu sromowego wspólnego	częściowe	5
	całkowite	10
s) nerwu kulszowego przed podziałem na nerw piszczelowy i strzałkowy	częściowe	15
	całkowite	35
t) nerwu piszczelowego	częściowe	10
	całkowite	15
u) nerwu strzałkowego wspólnego	częściowe	6
	całkowite	10
v) splotu lędźwiowo-krzyżowego	częściowe	15
	całkowite	40
w) pozostałych nerwów odcinka lędźwiowo-krzyżowego		6

Uwaga: wg poz. 172 oceniane są tylko uszkodzenia izolowane nerwów obwodowych. W przypadkach współistnienia uszkodzeń kostnych, mięśniowych i nerwowych należy stosować ocenę wg pozycji dotyczących uszkodzeń kończyn górnych i dolnych. Konieczna ocena ilościowa oparta na badaniach przewodnictwa nerwowo-mięśniowego (EMG).

## ZAŁĄCZNIK NR 2

Tabela rodzaju kalectwa

Rodzaj trwałego kalectwa na zdrowiu	Procent trwałego kalectwa na zdrowiu
<b>Całkowita utrata:</b>	
1. wzroku w jednym oku	35
2. wzroku w obydwu oczach	100
3. słuchu w jednym uchu	20
4. słuchu w obu uszach	50
5. węchu i zmysłu powonienia łącznie	10
6. języka i zmysłu smaku łącznie	50
<b>Całkowita fizyczna utrata:</b>	
7. kciuka	20
8. palca wskazującego	10

Rodzaj trwałego kalectwa na zdrowiu	Procent trwałego kalectwa na zdrowiu
9. palca dłoni poza kciukiem i palcem wskazującym	5
10. palucha	5
11. palca stopy poza paluchem	2
12. wszystkich palców stopy	25
<b>Całkowita fizyczna utrata lub utrata władzy nad poszczególnymi narządami:</b>	
13. kończyna górna w stawie barkowym	70
14. przedramię (kończyna górna powyżej stawu łokciowego a poniżej stawu barkowego)	65
15. śródreżcze (kończyna górna poniżej stawu łokciowego a powyżej nadgarstka)	50
16. nadgarstek (kończyna górna poniżej lub na wysokości nadgarstka)	55
17. kończyna dolna powyżej środkowej części uda	70
18. podudzie (kończyna dolna poniżej środkowej części uda a powyżej stawu kolanowego)	60
19. kończyna dolna poniżej stawu kolanowego a powyżej środkowej części	50
20. kończyna dolna poniżej środkowej części podudzia a powyżej stopy (stawu kolanowego)	45
21. kończyna dolna – utrata stępu (stopa w stawie skokowym)	40
22. kończyna dolna – śródstopie (stopa z wyłączeniem pięty)	30
<b>Złamania:</b>	
23. Złamanie kości podstawy i sklepienia czaszki:	
a) wieloodłamowe otwarte	15
b) inne złamania otwarte	10
c) inne złamania wieloodłamowe	8
d) inne złamania	5
24. Złamanie kości: twarzoczaszki, żuchwy, kciuka (paliczki kciuka i kości śródreżcza), palca wskazującego, obojczyka, rzepki, kości skokowej, piętowej:	
a) wieloodłamowe otwarte	10
b) inne złamania otwarte	6
c) inne złamania wieloodłamowe	4
d) inne złamania	2
25. Złamanie kości podstawy i sklepienia łopatki:	
a) wieloodłamowe otwarte	15
b) inne złamania otwarte	10
c) inne złamania wieloodłamowe	8
d) inne złamania	5
26. Złamanie kości ramiennej:	
a) wieloodłamowe otwarte	15
b) inne złamania otwarte	10
c) inne złamania wieloodłamowe	8
d) inne złamania	3
27. Złamanie obu kości przedramienia:	
a) wieloodłamowe otwarte	10
b) inne złamania otwarte	8
c) inne złamania wieloodłamowe	5
d) inne złamania	3
28. Złamanie kości łokciowej, promieniowej, piszczelowej, łódkowatej stopy, sześciennnej, klinowatych:	
a) wieloodłamowe otwarte	8
b) inne złamania otwarte	6

Rodzaj trwałego kalectwa na zdrowiu	Procent trwałego kalectwa na zdrowiu
c) inne złamania wieloodłamowe	4
d) inne złamania	2
29. Złamanie kości śródreżca i śródstopia, nadgarstka, mostka:	
a) złamania otwarte	6
b) inne złamania	2
30. Złamanie kości: żeber, wyrostków ościstych i poprzecznych kręgosłupa, ogonowej, strzałkowej, łonowej, kulszowej, palców dłoni i stóp (z wyjątkiem kciuka i wskaziciela):	
a) złamania otwarte	8
b) inne złamania	3
31. Złamanie kości miednicy, kości w obrębie stawu biodrowego (z wyjątkiem izolowanych złamań kości łonowej lub kulszowej, kości ogonowej), w obrębie stawu biodrowego (panewka stawu, nasada bliższa kości udowej, krętarze, złamanie pod-i przeskřętarzowe):	
a) wieloodłamowe otwarte	25
b) inne złamania otwarte	10
c) inne złamania wieloodłamowe	8
d) inne złamania	5
32. Złamanie kości: talerza biodrowego, kolcy biodrowych, trzonu kręgow, guza kulszowego:	
a) złamania otwarte	8
b) inne złamania	3
33. Złamanie kości udowej:	
a) wieloodłamowe otwarte	15
b) inne złamania otwarte	10
c) inne złamania wieloodłamowe	8
d) inne złamania	3
34. Złamanie obu kości podudzia:	
a) wieloodłamowe otwarte	10
b) inne złamania otwarte	8
c) inne złamania wieloodłamowe	5
d) inne złamania	3
<b>Oparzenia (II° i III°):</b>	
35. oparzenia obejmujące 5-15% powierzchni ciała	10
36. oparzenia obejmujące 16-30% powierzchni ciała	25
37. oparzenia obejmujące powyżej 30% powierzchni ciała	45
<b>Porażenie:</b>	
38. porażenie czterokończynowe	100
39. porażenie dwukończynowe	60

### ZAŁĄCZNIK NR 3

Tabela rodzaju inwalidztwa

Rodzaj inwalidztwa	% sumy ubezpieczenia
--------------------	----------------------

Utrata ramienia	70%
Utrata przedramienia	65%
Utrata nadgarstka	55%
Utrata śródreżcza	50%
Utrata kciuka	20%
Utrata palca wskazującego	10%
Utrata palca dłoni poza kciukiem i palcem wskazującym	5%
Utrata uda	70%
Utrata podudzia	60%
Utrata stępu	40%
Utrata śródstopia	30%
Utrata palucha	5%
Utrata palca stopy poza paluchem	2%
Utrata wszystkich palców stopy	25%
Obustronna utrata wzroku	100%
Jednostronna utrata wzroku	50%
Obustronna utrata słuchu	60%
Jednostronna utrata słuchu	30%
Porażenie czterokończynowe	100%
Porażenie dwukończynowe	60%

## ZAŁĄCZNIK NR 4

**Rodzaje wypadków ubezpieczeniowych (uszczerbków, których następstwem było poddanie określonej części ciała ubezpieczonego przeszczepowi bądź rekonstrukcji lub nabycie protezy przez ubezpieczonego) wraz z podaniem procentu sumy ubezpieczenia należnego tytułem świadczenia**

Część ciała, której dotyczy uszczerbek	Wypadek ubezpieczeniowy: przeszczep, rekonstrukcja lub nabycie protezy	Wysokość świadczenia (% sumy ubezpieczenia)
<b>Głowa i szyja</b>		
	włosów	2-15% (w zależności od powierzchni uszkodzonej skóry głowy)
	brwi	2% za jedną brew
	rzęs	2% za jedną powiekę
	gałki ocznej	6%
	małżowiny usznej	8%
	nosa	15%
	uzębienia	2% za każdy ząb
	skóry twarzy i szyi	5-75% (w zależności od rozległości)
<b>Klatka piersiowa</b>		
u kobiet	piersi – bez przypadków częściowych amputacji, np. tzw. „kwadrantectomii”	25%
<b>Brzuch</b>		
u mężczyzn	jądra	20%



Część ciała, której dotyczy uszkodzenie	Wypadek ubezpieczeniowy: przeszczep, rekonstrukcja lub nabycie protezy	Wysokość świadczenia (% sumy ubezpieczenia)
<b>Kończyna górna</b>		
	ramienia powyżej stawu łokciowego	60%
	przedramienia powyżej stawu promieniowo-nadgarstkowego	45%
	ręki z urazem kości śródreżca powyżej stawów śródreżczno-paliczkowych	40%
	kciuka powyżej lub na wysokości stawu śródreżczno-paliczkowego	20%
	palca wskazującego powyżej lub na wysokości stawu śródreżczno-paliczkowego	15%
	palca III-V powyżej lub na wysokości stawu śródreżczno-paliczkowego	3%
<b>Kończyna dolna</b>		
	uda powyżej lub na wysokości stawu kolanowego	65%
	podudzia powyżej lub na wysokości stawu skokowego	55%
	stopy powyżej lub na wysokości stawu Choparta	40%
	palucha powyżej lub na wysokości stawu śródstopno-paliczkowego	10%

## ZAŁĄCZNIK NR 5

### Katalog operacji chirurgicznych

<b>UKŁAD NERWOWY</b>		
Lp.	Operacja	Stopień trudności
1.	Rozległa resekcja tkanki mózgowej	I
2.	Wycięcie zmiany tkanki mózgowej	I
3.	Stereotaktyczna ablacja tkanki mózgowej	I
4.	Drenaż okolicy zmiany tkanki mózgowej	II
5.	Wszczepienie stymulatora mózgu	II
6.	Wentrykulostomia	II
7.	Operacja dotycząca przestrzeni podpajęczynówkowej mózgu	II
8.	Przeszczep nerwu czaszkowego	I
9.	Wewnątrzczaszkowe przecięcie nerwu czaszkowego	I
10.	Zewnątrzczaszkowe usunięcie nerwu błędnego	II
11.	Zewnątrzczaszkowe usunięcie innego nerwu czaszkowego	II
12.	Wycięcie zmiany nerwu czaszkowego	I
13.	Operacja naprawcza nerwu czaszkowego	I
14.	Wewnątrzczaszkowa stereotaktyczna dekompresja nerwu czaszkowego	I
15.	Usunięcie zmiany opony mózgu	I
16.	Rekonstrukcja opony twardej	I
17.	Drenaż przestrzeni zewnątrzoponowej	I
18.	Drenaż przestrzeni podoponowej	I
19.	Częściowe usunięcie rdzenia kręgowego	I
20.	Operacja korzenia nerwu rdzeniowego	I
21.	Wycięcie nerwu obwodowego	III
22.	Zniszczenie nerwu obwodowego	III
23.	Wycięcie zmiany nerwu obwodowego	III

24.	Rekonstrukcja nerwu obwodowego metodą mikrochirurgiczną	II
25.	Sympatektomia szyjna	II
<b>UKŁAD ENDOKRYNOLOGICZNY ORAZ GRUCZOŁ SUTKOWY</b>		
1.	Wycięcie przysadki mózgowej	I
2.	Zniszczenie przysadki mózgowej	II
3.	Operacja szyszynki	I
4.	Wycięcie tarczycy	II
5.	Wycięcie nieprawidłowo położonej tkanki tarczycy	II
6.	Wycięcie tarczycy językowej	II
7.	Wycięcie przytarczyc	II
8.	Wycięcie grasicy	II
9.	Wycięcie nadnercza	II
10.	Operacja nieprawidłowo położonej tkanki nadnerczy	II
11.	Całkowite wycięcie sutka	II
12.	Całkowita rekonstrukcja sutka	I
13.	Nacięcie sutka	III
14.	Operacja dotycząca brodawki gruczołu sutkowego	III
<b>OKO</b>		
1.	Wycięcie gałki ocznej	II
2.	Usunięcie zmiany oczodołu	II
3.	Protezowanie gałki ocznej	III
4.	Rewizja protezy gałki ocznej	III
5.	Operacyjna plastyka oczodołu	II
6.	Nacięcie oczodołu	III
7.	Rozcięcie kąta szpary powiekowej	III
8.	Usunięcie zmiany powieki	III
9.	Wycięcie nadmiaru powieki	III
10.	Rekonstrukcja powieki	III
11.	Korekcja deformacji powieki	III
12.	Korekcja opadania powieki	II
13.	Nacięcie powieki	III
14.	Ochronne zeszywanie szpary powiekowej	III
15.	Operacja gruczołu łzowego	III
16.	Zespolenie dróg łzowych z jamą nosową	II
17.	Operacja kanału łzowego	III
18.	Złożona operacja na mięśniach okoruchowych	II
19.	Repozycja mięśnia okoruchowego	II
20.	Usunięcie mięśnia okoruchowego	II
21.	Częściowe rozdzielenie ścięgna mięśnia okoruchowego	II
22.	Usunięcie zmiany spojówki	III
23.	Operacja naprawcza spojówki	III
24.	Nacięcie spojówki	III
25.	Wycięcie zmiany rogówki	III
26.	Plastyka rogówki	II
27.	Operacja naprawcza rogówki	III

28.	Nacięcie rogówki	III
29.	Usunięcie zmiany twardówki	III
30.	Zabieg naprawczy odklejenia siatkówki z klamrowaniem	II
31.	Nacięcie twardówki	III
32.	Wycięcie tęczówki	III
33.	Nacięcie tęczówki z wytworzeniem przetoki	II
34.	Nacięcie tęczówki	III
35.	Usunięcie ciała rzęskowego	II
36.	Zewnątrztorebkowe usunięcie soczewki	II
37.	Wewnątrztorebkowe usunięcie soczewki	II
38.	Nacięcie torebki soczewki oka	III
39.	Wprowadzenie sztucznej soczewki	II
40.	Operacja ciała szklistego	II
41.	Zniszczenie zmiany siatkówki	III

## UCHO

1.	Wycięcie ucha zewnętrznego	II
2.	Usunięcie zmiany ucha zewnętrznego	III
3.	Plastyka ucha zewnętrznego	II
4.	Drenaż ucha zewnętrznego	III
5.	Otwarcie wyrostka sutkowatego	II
6.	Operacja naprawcza błony bębenkowej	II
7.	Drenaż ucha środkowego	III
8.	Rekonstrukcja kosteczek słuchowych	II
9.	Usunięcie zmiany ucha środkowego	II
10.	Operacja trąbki Eustachiusza	II
11.	Operacja ślimaka	I
12.	Operacja aparatu przedsionkowego	II

## UKŁAD ODDECHOWY

1.	Wycięcie nosa	II
2.	Plastyka nosa	II
3.	Operacja przegrody nosa	III
4.	Operacja małżowiny wewnętrznej nosa	III
5.	Operacyjna tamponada krwawienia z nosa wewnętrznego	III
6.	Operacja nosa zewnętrznego	III
7.	Operacyjne otwarcie zatoki szczękowej z dostępu podwargowego	III
8.	Operacja zatoki czołowej	III
9.	Operacja zatoki klinowej	III
10.	Operacja zatoki nosa	III
11.	Wycięcie gardła	I
12.	Operacja naprawcza gardła	II
13.	Terapeutyczna operacja gardła przy użyciu endoskopu (nie obejmuje usunięcia ciała obcego z gardła bez nacięcia)	II
14.	Wycięcie krtani	II
15.	Wycięcie zmiany krtani metodą otwartą	II
16.	Rekonstrukcja krtani	I
17.	Terapeutyczna operacja krtani przy użyciu endoskopu	III

18.	Częściowe wycięcie tchawicy	I
19.	Plastyka tchawicy	II
20.	Protezowanie tchawicy metodą otwartą	II
21.	Tracheostomia (nie obejmuje tracheostomii czasowej)	III
22.	Otwarta operacja ostrogi tchawicy	II
23.	Częściowe usunięcie oskrzela	II
24.	Operacja za pomocą endoskopu dolnego odcinka układu oddechowego metodą fiberoskopową (nie obejmuje fiberoskopii diagnostycznej, nie obejmuje usunięcia ciała obcego bez nacięcia)	II
25.	Operacja za pomocą endoskopu dolnego odcinka układu oddechowego metodą bronchoskopową (nie obejmuje bronchoskopii diagnostycznej, nie obejmuje usunięcia ciała obcego bez nacięcia)	II
26.	Przeszczep płuca	I
27.	Wycięcie płuca	I
28.	Usunięcie zmiany tkanki płucnej metodą otwartą	I
29.	Operacja śródpiersia metodą otwartą (nie obejmuje biopsji diagnostycznej)	II
30.	Operacja śródpiersia przy użyciu endoskopu	II

#### JAMA USTNA

1.	Częściowe wycięcie wargi	III
2.	Usunięcie zmiany wargi	III
3.	Korekcja deformacji wargi	II
4.	Wycięcie języka	II
5.	Usunięcie zmiany języka	III
6.	Nacięcie języka	III
7.	Usunięcie zmiany podniebienia	III
8.	Korekcja deformacji podniebienia	II
9.	Wycięcie migdałków	III
10.	Usunięcie zmiany z innej struktury jamy ustnej (z wyłączeniem zębów)	III
11.	Rekonstrukcja innej struktury jamy ustnej (z wyłączeniem zębów i dziąseł)	II
12.	Wycięcie ślinianki	III
13.	Usunięcie zmiany ślinianki	III
14.	Nacięcie gruczołu ślinowego	III
15.	Przeszczepienie przewodu ślinowego	III
16.	Usunięcie kamienia z przewodu ślinowego metodą otwartą	III
17.	Podwiązanie przewodu ślinowego	III
18.	Poszerzenie przewodu ślinowego	III

#### GÓRNA CZĘŚĆ PRZEWODU POKARMOWEGO

1.	Wycięcie przełyku i żołądka	I
2.	Całkowite wycięcie przełyku	I
3.	Częściowe wycięcie przełyku	II
4.	Usunięcie zmiany przełyku metodą otwartą	II
5.	Zespoleńie omijające przełyku	I
6.	Rewizja zespolenia przełyku	II
7.	Wytworzenie przetoki przełykowej	II
8.	Operacja naprawcza przełyku	I
9.	Nacięcie przełyku	II
10.	Operacja żyłaków przełyku metodą otwartą	II

11.	Wprowadzenie endoprotezy przełyku metodą otwartą	II
12.	Endoskopowe usunięcie zmiany przełyku metodą fiberoskopową	III
13.	Endoskopowe usunięcie zmiany przełyku z zastosowaniem sztywnego ezofagoskopu	III
14.	Operacja naprawcza przepukliny przeponowej	II
15.	Operacja antyrefluksowa	III
16.	Rewizja po zabiegu antyrefluksowym	III
17.	Całkowite wycięcie żołądka	I
18.	Częściowe wycięcie żołądka	II
19.	Usunięcie zmiany żołądka metodą otwartą	II
20.	Operacja plastyczna żołądka	II
21.	Zespoleenie żołądkowo-dwunastnicze	II
22.	Zespoleenie żołądkowo-czce	II
23.	Gastrostomia	III
24.	Leczenie operacyjne choroby wrzodowej żołądka	II
25.	Pyloromyotomia	II
26.	Usunięcie zmiany górnego odcinka przewodu pokarmowego metodą endoskopową	III
27.	Wycięcie dwunastnicy	II
28.	Usunięcie zmiany dwunastnicy metodą otwartą	II
29.	Zespoleenie omijające dwunastnicy	II
30.	Leczenie operacyjne choroby wrzodowej dwunastnicy	II
31.	Terapeutyczna operacja dwunastnicy przy użyciu endoskopu	III
32.	Wycięcie jelita czczego	II
33.	Usunięcie zmiany jelita czczego metodą otwartą	II
34.	Jejunostomia	II
35.	Zespoleenie omijające jelita czczego	II
36.	Terapeutyczna operacja jelita czczego przy użyciu endoskopu	II
37.	Wycięcie jelita krętego	II
38.	Usunięcie zmiany jelita krętego metodą otwartą	II
39.	Zespoleenie omijające jelita krętego	II
40.	Rewizja zespolenia jelita krętego	II
41.	Wytworzenie ileostomii	II
42.	Rewizja ileostomii	II
43.	Śródbrzuszne manipulacje na jelicie krętym	III
44.	Terapeutyczna operacja jelita krętego przy użyciu endoskopu	II

#### DOLNY ODCINEK PRZEWODU POKARMOWEGO

1.	Wycięcie wyrostka robaczkowego ze wskazań nagłych	III
2.	Całkowite wycięcie okrężnicy i odbytnicy	I
3.	Całkowite wycięcie okrężnicy	I
4.	Rozszerzona prawostronna hemikolektomia	II
5.	Resekcja poprzecznicy	II
6.	Lewostronna hemikolektomia	II
7.	Wycięcie esicy	II
8.	Usunięcie zmiany okrężnicy metodą otwartą	II
9.	Zespoleenie omijające okrężnicy	II
10.	Wyłonienie jelita ślepego	II
11.	Nacięcie okrężnicy	II

12.	Śródbrzuszne manipulacje na okrężnicy	III
13.	Operacja okrężnicy metodą otwartą z użyciem endoskopu	II
14.	Usunięcie zmiany okrężnicy przy użyciu endoskopu	III
15.	Endoskopowe usunięcie zmiany esicy z zastosowaniem sztywnego sigmoidoskopu	III
16.	Wycięcie odbytnicy	I
17.	Usunięcie zmiany odbytnicy metodą otwartą	II
18.	Ufiksowanie odbytnicy metodą otwartą	II
19.	Operacja ufiksowania odbytnicy poprzez zwieracz odbytu	II
20.	Operacja ufiksowania odbytnicy z dojścia przez krocze	II
21.	Wycięcie odbytu	II
22.	Wycięcie zmiany odbytu	III
23.	Operacja naprawcza odbytu	II
24.	Wycięcie hemoroidów	III
25.	Drenaż przez okolicę krocza	III
26.	Wycięcie zatoki włosowej	III

#### INNE NARZĄDY JAMY BRZUSZNEJ

1.	Przeszczep wątroby	I
2.	Częściowe wycięcie wątroby	I
3.	Usunięcie zmiany wątroby	I
4.	Nacięcie wątroby	III
5.	Endoskopowa operacja wątroby z użyciem laparoskopu	II
6.	Przeznaczyniowe zabiegi operacyjne na naczyniach wątrobowych	II
7.	Wycięcie pęcherzyka żółciowego	III
8.	Zespolecie pęcherzyka żółciowego	II
9.	Operacja naprawcza pęcherzyka żółciowego	II
10.	Nacięcie pęcherzyka żółciowego	III
11.	Przezierną terapeutyczną operacją pęcherzyka żółciowego	III
12.	Wycięcie przewodu żółciowego wspólnego	II
13.	Usunięcie zmiany dróg żółciowych	II
14.	Zespolecie przewodu wątrobowego	I
15.	Zespolecie przewodu żółciowego wspólnego	II
16.	Operacja naprawcza przewodu żółciowego	II
17.	Nacięcie przewodu żółciowego	II
18.	Przedwunastnicza plastyka zwieracza brodawki Vatera metodą otwartą	II
19.	Przedwunastnicze nacięcie zwieracza brodawki Vatera metodą otwartą	II
20.	Endoskopowe nacięcie zwieracza Oddiego	III
21.	Endoskopowe wprowadzenie protezy do przewodu żółciowego	III
22.	Endoskopowe operacje przewodu trzustkowego	III
23.	Przezierną rewizją połączenia przewodu żółciowego	III
24.	Przezierną implantacją protezy przewodu żółciowego	III
25.	Operacja w zakresie przewodu żółciowego poprzez dren T (Kehra)	III
26.	Przeszczep trzustki	I
27.	Całkowite wycięcie trzustki	I
28.	Wycięcie głowy trzustki	I
29.	Usunięcie zmiany trzustki	II
30.	Zespolecie przewodu trzustkowego	I

31.	Otwarty drenaż trzustki	II
32.	Nacięcie trzustki	II
33.	Całkowite wycięcie śledziony	II

#### SERCE

1.	Przeszczep płuc i serca	I
2.	Korekcja całkowita tetralogii Fallota	I
3.	Wewnątrzprzedsionkowe przełożenie spływu żylnego (op. Mustarda)	I
4.	Korekcja całkowitego nieprawidłowego spływu żylnego I	I
5.	Zamknięcie ubytku przegrody przedsionkowo-komorowej	I
6.	Zamknięcie ubytku przegrody międzyprzedsionkowej	I
7.	Zamknięcie ubytku przegrody międzykomorowej	I
8.	Zabiegi w zakresie przegród serca na zamkniętym sercu	II
9.	Terapeutyczna przeznaczeniowa operacja przegrody serca	I
10.	Wytworzenie wewnątrzsercowego kanału zastawkowego	I
11.	Wytworzenie wewnątrzsercowego kanału innego rodzaju	I
12.	Plastyka przedsionka serca	I
13.	Walwuloplastyka mitralna	I
14.	Walwuloplastyka aortalna	I
15.	Plastyka zastawki trójdzielnej	I
16.	Plastyka zastawki tętnicy płucnej	I
17.	Plastyka niesprecyzowanej zastawki serca	I
18.	Rewizja plastyki zastawki serca	I
19.	Otwarta walwulotomia	I
20.	Zamknięta walwulotomia	I
21.	Przezskórna operacja dotycząca zastawki serca	II
22.	Usunięcie zwężenia struktur związanych z zastawkami serca	I
23.	Pomostowanie tętnicy wieńcowej za pomocą żyły odpiszczelowej	I
24.	Pomostowanie tętnicy wieńcowej za pomocą allograftu	I
25.	Pomostowanie tętnicy wieńcowej za pomocą protezy	I
26.	Pomostowanie t. wieńcowej z t. piersiową wewnętrzną	I
27.	Otwarta koronaroplastyka	I
28.	Przezskórna balonowa angioplastyka tętnicy wieńcowej	II
29.	Otwarta operacja układu bodźcoprzewodzącego serca	I
30.	Wszczepienie systemu wspomaganie serca	II
31.	Wprowadzenie stałego rozrusznika serca przez żyły	III
32.	Inny stały sposób stymulacji serca	I
33.	Wycięcie osierdzia	I
34.	Drenaż osierdzia	II
35.	Nacięcie osierdzia	II

#### NACZYNNIA TĘNICZE ORAZ ŻYLNIE

1.	Otwarta operacja złożonych wad wielkich naczyń	I
2.	Otwarta operacja zamknięcia przetrwałego przewodu tętniczego	I
3.	Przezskórna operacja dotycząca wad wielkich naczyń	I
4.	Zespolenie aortalno-płucne z użyciem wstawki naczyniowej	I
5.	Zespolenie podobojczykowo-płucne z użyciem wstawki naczyniowej	I

6.	Operacja naprawcza tętnicy płucnej	I
7.	Przeżyłowa operacja tętnicy płucnej	II
8.	Wytworzenie pozaanatomicznego pomostu aortalnego	I
9.	Wycięcie tętniaka aorty ze wskazań nagłych	I
10.	Wymiana aortalnej protezy naczyniowej	I
11.	Plastyka aorty	I
12.	Przeznaczeniowa operacja aorty	II
13.	Rekonstrukcja tętnicy szyjnej	I
14.	Przeznaczeniowa operacja tętnicy szyjnej	II
15.	Operacja tętniaka tętnicy mózgu	I
16.	Przeznaczeniowa operacja tętnicy mózgowej	II
17.	Rekonstrukcja tętnicy podobojczykowej	I
18.	Przeznaczeniowa operacja tętnicy podobojczykowej	II
19.	Rekonstrukcja tętnicy nerkowej	I
20.	Przeznaczeniowa operacja tętnicy nerkowej	II
21.	Rekonstrukcja innych gałęzi trzewnych aorty brzusznej	I
22.	Przeznaczeniowa operacja gałęzi trzewnych aorty brzusznej	II
23.	Operacja tętniaka tętnicy biodrowej ze wskazań nagłych	I
24.	Rekonstrukcja tętnicy biodrowej	I
25.	Przeznaczeniowa operacja tętnicy biodrowej	II
26.	Operacja tętniaka tętnicy udowej ze wskazań nagłych	I
27.	Rekonstrukcja tętnicy udowej	I
28.	Przeznaczeniowa operacja tętnicy udowej	III
29.	Rewizja po rekonstrukcji innej tętnicy	III
30.	Wycięcie innej tętnicy	III
31.	Operacja naprawcza innej tętnicy	III
32.	Przeznaczeniowa operacja terapeutyczna innych tętnic	III
33.	Zespolenie tętniczo-żylne	III
34.	Zespolenie żyły wrotnej lub gałęzi żyły wrotnej	I
35.	Wytworzenie zastawki żyły obwodowej	III
36.	Operacja żyłaków kończyny dolnej z usunięciem żyły odpiszczelowej	III
37.	Usunięcie skrzepiny z żyły metodą otwartą	III
38.	Przeznaczeniowa operacja terapeutyczna naczyń żylnych	III

#### UKŁAD MOCZOWY

1.	Przeszczep nerki	II
2.	Całkowite wycięcie nerki	II
3.	Częściowe wycięcie nerki	II
4.	Usunięcie zmiany nerki metodą otwartą	II
5.	Zabieg naprawczy nerki metodą otwartą	II
6.	Nacięcie nerki	II
7.	Usunięcie kamienia z nerki metodą endoskopową	III
8.	Operacja nerki przez nefrostomię	III
9.	Wycięcie moczowodu	II
10.	Wytworzenie przetoki moczowodowej	II
11.	Reimplantacja moczowodu	II
12.	Operacja naprawcza moczowodu	II



13.	Nacięcie moczowodu	II
14.	Terapeutyczna operacja moczowodu przez nefroskop	II
15.	Terapeutyczna operacja moczowodu przez ureteroskop	III
16.	Operacja w zakresie ujścia moczowodu	III
17.	Całkowite wycięcie pęcherza moczowego	I
18.	Częściowe wycięcie pęcherza moczowego	II
19.	Powiększenie pęcherza	II
20.	Operacyjne wytworzenie przetoki pęcherzowo-skórnej	III
21.	Usunięcie zmiany pęcherza metodą endoskopową	II
22.	Endoskopowa operacja zwiększająca pojemność pęcherza	III
23.	Brzuszo-pochwowa plastyka ujścia pęcherza u kobiety	II
24.	Brzuszną plastyką ujścia pęcherza u kobiety	II
25.	Przezpochwowa operacja ujścia pęcherza u kobiety	II
26.	Terapeutyczna endoskopowa operacja ujścia pęcherza u kobiety	III
27.	Wycięcie prostaty metodą otwartą	II
28.	Endoskopowa operacja w obrębie ujścia pęcherza moczowego u mężczyzny	III
29.	Wycięcie cewki moczowej	II
30.	Operacja naprawcza cewki moczowej	II
31.	Terapeutyczna endoskopia cewki moczowej	III
32.	Operacja w zakresie ujścia cewki moczowej	III

#### NARZĄDY PŁCIOWE MĘSKIE

1.	Usunięcie moszny	III
2.	Obustronne wycięcie jąder	II
3.	Usunięcie zmiany jądra	III
4.	Obustronne sprowadzenie jąder	II
5.	Protezowanie jądra	III
6.	Operacja wodniaka jądra	III
7.	Operacja najądrza	III
8.	Wycięcie nasieniowodu	III
9.	Operacja naprawcza powrózka nasiennego	II
10.	Operacja żyłaków powrózka nasiennego	III
11.	Operacja pęcherzyków nasiennych	II
12.	Amputacja prącia	II
13.	Usunięcie zmiany prącia	III
14.	Operacja plastyczna prącia	III
15.	Protezowanie prącia	III
16.	Operacja napletka	III

#### ŻEŃSKI UKŁAD ROZRODCZY

1.	Operacja łechtaczki	III
2.	Operacja gruczołu Bartholina	III
3.	Wycięcie sromu	II
4.	Wycięcie zmiany sromu	III
5.	Operacja naprawcza w obrębie sromu	III
6.	Nacięcie kanału pochwy	III
7.	Wycięcie pochwy	III

8	Nacięcie zrostów pochwy	III
9	Usunięcie zmiany pochwy	III
10	Operacja plastyczna pochwy	III
11	Plastyka wypadniętej pochwy połączona z resekcją szyjki macicy	III
12	Plastyka sklepienia pochwy	III
13	Operacja w obrębie zatoki Douglase'a	III
14	Wycięcie szyjki macicy	III
15	Wycięcie zmiany szyjki macicy	III
16	Całkowite wycięcie macicy drogą brzuszną	II
17	Wycięcie macicy drogą przezpochwową	II
18	Terapeutyczna operacja endoskopowa macicy	III
19	Całkowite obustronne wycięcie przydatków macicy	II
20	Całkowite jednostronne wycięcie przydatków macicy	III
21	Częściowe wycięcie jajowodu	III
22	Wszczepienie protezy jajowodu	III
23	Operacyjne obustronne zamknięcie światła jajowodów	III
24	Nacięcie jajowodu	II
25	Operacja dotycząca strzępków jajowodu	III
26	Częściowe wycięcie jajnika	III
27	Operacyjne zniszczenie zmiany jajnika	III
28	Operacja naprawcza jajnika	III
29	Operacja endoskopowa dotycząca jajnika	III
30	Operacja więzadła szerokiego macicy	III
31	Operacja innego więzadła macicy	III

## SKÓRA

1.	Odległy przeszczep płata skórno-mięśniowego	II
2.	Odległy przeszczep płata skórno-powięziowego	III
3.	Odległy przeszczep uszypułowanego płata skórniego	III
4.	Przeszczep płata skóry owłosionej	III
5.	Przeszczep płata skórniego z unerwieniem	II
6.	Operacja uwolnienia blizny z użyciem płata skórniego	III
7.	Miejscowy przeszczep płata skórno-mięśniowego	III
8.	Miejscowy przeszczep płata skórno-powięziowego	III
9.	Miejscowy przeszczep uszypułowanego tkanką podskórną, płata skóry	III
10.	Przeszczep płata śluzówki	III
11.	Siatkowy autoprzeszczep skóry	III
12.	Przeszczep śluzówki	III
13.	Przeszczepienie innej tkanki do skóry	III
14.	Wprowadzenie ekspandera pod skórę	III
15.	Rewizja ekspandera w tkance podskórnej	III

## TKANKI MIĘKKIE

1.	Częściowe wycięcie ściany klatki piersiowej	II
2.	Rekonstrukcja ściany klatki piersiowej	II
3.	Wycięcie opłucnej metodą otwartą	II
4.	Operacja terapeutyczna opłucnej przy użyciu endoskopu	III

5.	Operacja naprawcza pękniętej przepony	I
6.	Proste wycięcie worka przepukliny pachwinowej	III
7.	Pierwotna plastyka przepukliny pachwinowej	III
8.	Plastyka nawrotowej przepukliny pachwinowej	II
9.	Pierwotna plastyka przepukliny udowej	III
10.	Plastyka nawrotowej przepukliny udowej	II
11.	Plastyka przepukliny pępkowej	III
12.	Pierwotna plastyka przepukliny w bliźnie pooperacyjnej	III
13.	Plastyka nawrotowej przepukliny w bliźnie pooperacyjnej	II
14.	Plastyka przepukliny ściany jamy brzusznej o innym umiejscowieniu	III
15.	Operacja dotycząca pępka	III
16.	Usunięcie zmiany otrzewnej metodą otwartą (nie obejmuje uwalniania zrostów otrzewnej)	III
17.	Drenaż otwarty jamy otrzewnej	III
18.	Operacja dotycząca sieci	III
19.	Operacja dotycząca krezki jelita cienkiego	III
20.	Operacja dotycząca krezki okrężnicy	III
21.	Operacja dotycząca tylnej ściany jamy otrzewnej	III
22.	Terapeutyczna operacja endoskopowa otrzewnej	III
23.	Przeszczep powięzi	III
24.	Wycięcie powięzi brzucha	III
25.	Usunięcie zmiany powięzi	III
26.	Wycięcie torbieli galaretowatej pochewki ścięgna	III
27.	Powtórne wycięcie torbieli galaretowatej pochewki ścięgna	III
28.	Operacja kaletki maziowej	III
29.	Przełożenie ścięgna	III
30.	Wycięcie ścięgna	III
31.	Pierwotna operacja naprawcza ścięgna	III
32.	Wtórna operacja naprawcza ścięgna	II
33.	Uwolnienie ścięgna	III
34.	Zmiana długości ścięgna	III
35.	Wycięcie pochewki ścięgna	III
36.	Przeszczep mięśnia	II
37.	Wycięcie mięśnia	III
38.	Operacja naprawcza mięśnia (nie dotyczy prostego szycia mięśnia)	III
39.	Uwolnienie przykurczu mięśnia	III
40.	Doszczętne blokowe wycięcie węzłów chłonnych	II
41.	Drenaż węzła chłonnego	III
42.	Operacja przewodu limfatycznego	II
43.	Operacja dotycząca kieszonki skrzelowej	III

#### KOŚCI ORAZ STAWY

1.	Operacja naprawcza czaszki	II
2.	Otwarcie czaszki	I
3.	Wycięcie kości twarzy	III
4.	Nastawienie złamania szczęki metodą otwartą	III
5.	Nastawienie złamania innych kości twarzy metodą otwartą	III
6.	Wycięcie żuchwy	II

7.	Nastawienie złamania żuchwy metodą otwartą	III
8.	Rekonstrukcja stawu skroniowo-żuchwowego	II
9.	Pierwotna operacja odbarczająca kręgosłup szyjny	I
10.	Korekcja po operacji odbarczenia kręgosłupa szyjnego	II
11.	Operacja odbarczająca kręgosłup piersiowy	I
12.	Pierwotna operacja odbarczająca kręgosłup lędźwiowy (nie obejmuje operacji wycięcia krążka międzykręgowego)	I
13.	Korekcja po operacji odbarczenia kręgosłupa lędźwiowego	I
14.	Operacja odbarczająca inne części kręgosłupa	II
15.	Pierwotne wycięcie krążka międzykręgowego kręgosłupa szyjnego	I
16.	Korekcja po wycięciu krążka międzykręgowego kręgosłupa szyjnego	I
17.	Pierwotne wycięcie krążka międzykręgowego kręgosłupa piersiowego	I
18.	Korekcja po wycięciu krążka międzykręgowego kręgosłupa piersiowego	I
19.	Pierwotne wycięcie krążka międzykręgowego kręgosłupa lędźwiowego	II
20.	Korekcja po wycięciu krążka międzykręgowego kręgosłupa lędźwiowego	II
21.	Wycięcie niesprecyzowanego krążka międzykręgowego	II
22.	Pierwotne usztywnienie (artrodeza) stawu kręgosłupa szyjnego	I
23.	Pierwotne usztywnienie (artrodeza) innego stawu kręgosłupa	II
24.	Korekcja usztywnienia stawów kręgosłupa	II
25.	Korekcja deformacji kręgosłupa za pomocą wszczepianych urządzeń mechanicznych	I
26.	Usunięcie zmiany kręgosłupa	II
27.	Odbarczenie złamania kręgosłupa metodą otwartą	II
28.	Unieruchomienie złamania kręgosłupa metodą otwartą	II
29.	Całkowita rekonstrukcja kciuka	II
30.	Całkowita rekonstrukcja przodostopia	II
31.	Całkowita rekonstrukcja tyłostopia	II
32.	Operacyjne umieszczenie endoprotezy kości	II
33.	Wycięcie kości ektopowej	III
34.	Usunięcie zmiany kości	II
35.	Otwarte chirurgiczne złamanie kości	II
36.	Kątowe okołostawowe rozdzielenie kości	II
37.	Rozdzielenie trzonu kości	II
38.	Rozdzielenie kości stopy	III
39.	Drenaż kości	III
40.	Pierwotne otwarte nastawienie złamania kości ze stabilizacją wewnętrzną	II
41.	Pierwotne otwarte nastawienie złamania kości ze stabilizacją zewnętrzną	II
42.	Pierwotne otwarte nastawienie przestawowego złamania kości	II
43.	Wtórne otwarte nastawienie złamanej kości	II
44.	Zamknięte nastawienie złamania kości ze stabilizacją wewnętrzną	III
45.	Zamknięte nastawienie złamania kości z przezskórną stabilizacją zewnętrzną	III
46.	Operacyjna stabilizacja oddzielonej nasady kości	III
47.	Całkowita endoprotezoplastyka stawu biodrowego z użyciem cementu	II
48.	Całkowita endoprotezoplastyka stawu biodrowego bez użycia cementu	II
49.	Całkowita endoprotezoplastyka stawu kolanowego z użyciem cementu	II
50.	Całkowita endoprotezoplastyka stawu kolanowego bez użycia cementu	II
51.	Całkowita endoprotezoplastyka innych stawów z użyciem cementu	II
52.	Całkowita endoprotezoplastyka innych stawów bez użycia cementu	II

53.	Protezowanie głowy kości udowej z użyciem cementu	II
54.	Protezowanie głowy kości udowej bez użycia cementu	II
55.	Protezowanie głowy kości ramiennej z użyciem cementu	II
56.	Protezowanie głowy kości ramiennej bez użycia cementu	II
57.	Protezowanie stawu innej kości z użyciem cementu	III
58.	Protezowanie stawu innej kości bez użycia cementu	III
59.	Usztywnienie (artrodeza) stawów palucha	III
60.	Usztywnienie (artrodeza) innego stawu z przeszczepem kostnym zewnątrzstawowym	III
61.	Usztywnienie (artrodeza) innego stawu z innym przeszczepem kostnym	III
62.	Korekcja usztywnienia (artrodezy) innego stawu	III
63.	Przywrócenie ruchomości usztywnionego stawu	II
64.	Pierwotne operacyjne nastawienie urazowego zwknięcia stawu	II
65.	Wtórne nastawienie urazowego zwknięcia stawu metodą otwartą	III
66.	Operacja chrząstki półksiężycowatej metodą otwartą	II
67.	Protezowanie ścięgna	II
68.	Wzmocnienie ścięgna protezą	III
69.	Operacja stabilizująca staw metodą otwartą	II
70.	Uwolnienie przykurczu stawu	III
71.	Operacja struktur okołostawowych palucha	III
72.	Terapeutyczna endoskopia chrząstki półksiężycowatej	II
73.	Terapeutyczna endoskopia innych chrząstek stawowych	III
74.	Terapeutyczna endoskopia innych struktur stawowych	III
75.	Terapeutyczna endoskopia stawu kolanowego	III
76.	Terapeutyczna endoskopia innego stawu	II

## RÓŻNE

1.	Reimplantacja kończyny górnej	II
2.	Reimplantacja kończyny dolnej	II
3.	Reimplantacja innego narządu	II
4.	Wszczepienie protezy kończyny	I
5.	Amputacja kończyny górnej na wysokości ramienia	II
6.	Amputacja ręki na wysokości nadgarstka	III
7.	Amputacja kończyny dolnej na wysokości uda	II
8.	Amputacja kończyny dolnej na poziomie podudzia i stopy	III
9.	Amputacja palucha	III

